

# **REFERAT Kommunalbestyrelsen 2018-2021 d. 23-09-2021**

**Mødedato** Torsdag d. 23. september 2021 kl. 00:00

**Mødested** Kommunalbestyrelsessalen, Landemærket 26, Rønne

## Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsorden.....	3
Budget 2022, 1. behandling.....	5
Status De små børns Bornholm - august 2021.....	11
Øgede frihedsgrader i folkeskolen i skoleåret 2021/2022.....	15
Evalueringsrapport af DASK og status på understøttende skoleindsatser.....	21
Ansøgninger om nedsættelse af undervisningstid 2021-22.....	31
Forældrebetaling til ekskursioner, lejrskoler og skolerejser i folkeskolen.....	38
Afrapportering af ældreanalysen.....	42
Godkendelse af Bornholms strategi for grøn mobilitet 2040.....	50
Informationsaktiviteter om Energiø, herunder borgermøde.....	59
Igangsætning af planlægning for solcelleanlæg ved Østerlars.....	64
Igangsætning af planlægning for store husdyrbrug, tillæg til Kommuneplan 2020.....	72
Anlægsbevilling til renovering af vejafvandingsanlæg 2021.....	77
Anlægsbevillinger til selvejende haller 2021.....	80
Anlægsbevilling til salg af byggegrund beliggende Svanekevej, Rønne.....	85
Godkendelse af regnskab 2020 samt budget 2022 for de kommunale almene pleje- og handicapboli	88
Bevillinger til budget 2021.....	92
Medlemsforslag om fornyet stillingtagen til salg af Østre Skole.....	98
Modtagelse af ekstra kvoteflygtninge i 2022.....	102
Høringssvar vedr. Danmarks Havplan.....	105
Ændring af styrelsesvedtægten for Bornholms Regionskommune.....	108
Orientering fra formanden.....	111
Lukket.....	113
Lukket.....	114

## **Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsorden**

Åbent punkt

## **1 Fraværende og bemærkninger til dagsorden**

00.01.00P35-0098

<b>Behandling</b>	<b>Mødedato</b>	<b>Åbent punkt</b>	<b>Lukket punkt</b>
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	1	

### **Fraværende**

Brian Kofoed, Maria Fromseier Kjærgaard, Leif Olsen, Maike Fiil

### **Bemærkninger til dagsordenen**

Carsten Hæstrup er indkaldt som suppleant for Brian Kofoed.

Steen Frandsen er indkaldt som suppleant for Maria Fromseier Kjærgaard.

Michael Hendriksen er indkaldt som suppleant for Maike Fiil.

## **Punkt 2: Budget 2022, 1. behandling**

### **Bilag**

Generelle bemærkninger

Bevillingsoversigt

Investeringsoversigt

Hovedoversigt

Takstoversigt 2022

Emner i budgetforliget

Pejlemærker fra udvalgene

Den kirkelige ligning

Specielle bemærkninger

Åbent punkt

## 2 Budget 2022, 1. behandling

00.30.10P19-0033

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	15-09-2021	2	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	2	

### Politisk sagsgang

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelsen beslutter

### Resumé

Kommunalbestyrelsen skal førstebehandle budgetforslaget for 2022, som er udarbejdet på baggrund af det budgetforlig, der blev indgået mellem Socialdemokratiet og Venstre den 2. september 2021.

### Indstilling og beslutning

Borgmesteren indstiller, at

- at budgetforslaget for 2022 oversendes til 2. behandling.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 15. september 2021:

For indstillingen stemte 3: Søren Schow, Bente Helms og Thomas Thors.

Imod stemte 2: Linda Kofoed Persson og Kirstine van Sabben.

Undlod at stemme 2: Leif Olsen og Morten Riis

Indstillingen anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

For indstillingen stemte 14: Liste A og liste V.

Imod stemte 8: Liste K, liste O, liste W og liste Ø.

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen.

Indstillingen er godkendt.

### Sagsfremstilling

I henhold til styrelseslovens § 37 skal Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget fremsætte forslag til budget for næste år inden for en af ministeren nærmere fastsat frist. Fristen er fastsat til den 15. september.

Budgetforslaget for 2022 er udarbejdet på baggrund af det budgetforlig, der blev indgået mellem Socialdemokratiet og Venstre på budgetseminaret den 2. september 2021.

Alle beløb er anført i 2022-priser med mindre andet er anført.

### Budgetprocessen

Budgetprocessen for budget 2022 har været præget af, at der i foråret var stor usikkerhed om finansieringssiden i budget 2022, specielt omkring tilskud og udligning. Dette har medført, at kravene til besparelser blev øget i løbet af foråret.

Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget godkendte budgetvejledningen og proces for budget 2022 den 8. april 2021.

Budgetarbejdet for 2022 tog udgangspunkt i den balance, der var for budgetoverslag 2022 i budget 2021. Budgetoverslagsåret 2022 viste en ubalance på 21,8 mio. kr., og dertil kom usikkerheden omkring tilskud og udligning.

Med dette udgangspunkt besluttede Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget at der skulle udarbejdes et sparekatalog på 40 mio. kr. Fagudvalgene har haft ansvaret for oversendelse af besparelsesforslagene til budgetforhandlingerne.

Den nyvalgte kommunalbestyrelse formulerede i februar 2018 nye visioner for Bornholms udvikling. Visionerne udgør de overordnede pejlemærker for regionskommunen og er konkretiseret i udvalgenes langsigtede mål. Kommunalbestyrelsen har den 24. juni 2021 fået en orientering om status for indikatorerne på kommunalbestyrelsens visioner. Som noget nyt er målarbejdet i budgetprocessen for 2022 afløst af en videregivelse af de nuværende udvalgs gode råd til den kommende kommunalbestyrelse og de kommende udvalg.

Den 23. juni afholdt kommunalbestyrelsen et budgetmøde, hvor sparekataloget og kommunens generelle økonomiske situation blev præsenteret.

Budgetforslagene blev sendt i høring den 28. juni i Ældrerådet, Handicaprådet, Idrættens Videns- og Kompetenceråd og Folkeoplysningsudvalget samt til kommentering i MED-systemet. Der var frist for svar den 3. august 2021.

Bornholms Regionskommune har ansøgt om tilskud til særlig vanskeligt stillede kommuner. Indenrigs- og Boligministeriet har den 30. august 2021 tildelt kommunen et tilskud på 35 mio. kr.

Kommunalbestyrelsen afholdt budgetseminar den 1. og 2. september 2021. På budgetseminaret indgik Socialdemokratiet og Venstre forlig om det kommende års budget.

I henhold til budgetvejledningen sendes nye og ændrede forslag, som er fremkommet på budgetseminaret og indgår i budgetforslaget, i høring i Ældrerådet, Handicaprådet, Idrættens Videns- og Kompetenceråd og Folkeoplysningsudvalget samt til kommentering i MED-systemet. Det nye høringmateriale udsendes den 14. september med svarfrist den 27. september.

2. behandling af budgetforslag 2022 sker i Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 6. oktober og i kommunalbestyrelsen den 14. oktober.

Budgetforslaget for 2022 m.fl. år

Budgetforslaget er udarbejdet på baggrund af budgetforliget mellem Socialdemokratiet og Venstre. Efterfølgende har forligspartierne afsat 8,2 mio. kr. på anlægsbudgettet til renovering af molen på Tejn havn. Udgiften finansieres gennem optagelse af lån og har dermed ikke balancemæssig virkning i 2022. Der er indarbejdet budget til ydelse på lånet i budgetoverslagsårene.

Ved administrativ gennemgang af finansieringssiden er det konstateret, at det to-årige overgangstilskud vedr. uddannelsesstatistikken på 16,0 mio. kr. i 2021 og 2022 var videreført i 2023. Dette er korrigeret i budgetbalancen for overslagsår 2023.

Budgetforslaget for 2022 m.fl. år fremgår af nedenstående resultatopgørelse i hovedposter:

Mio. kr. - årets priser	BF2022	BO2023	BO2024	BO2025
Indtægter	-3.133,5	-3.163,5	-3.229,1	-3.296,4
<i>Skatter</i>	-1.913,4	-1.942,3	-1.980,0	-2.020,1
<i>Tilskud og udligning</i>	-1.220,2	-1.221,2	-1.249,0	-1.276,3
Driftsvirksomhed	3.058,1	3.124,7	3.220,0	3.319,9
Renter m.v.	-2,0	-1,8	-1,7	-1,4
<b>Resultat af ordinær driftsvirksomhed</b>	<b>-77,4</b>	<b>-40,7</b>	<b>-10,8</b>	<b>22,1</b>
Anlægsvirksomhed	66,4	98,8	87,8	55,4
<b>Resultat af det skattefinans. område</b>	<b>-11,0</b>	<b>58,1</b>	<b>77,0</b>	<b>77,5</b>
Det brugerfinansierede område	-6,2	-7,1	-8,3	-9,6
<b>Samlet resultat</b>	<b>-17,2</b>	<b>51,0</b>	<b>68,7</b>	<b>67,9</b>
Øvrige poster	24,3	-11,1	-19,4	29,1
<i>Optagelse af lån</i>	-38,2	-32,0	-13,0	-10,0
<i>Afdrag på lån</i>	44,7	45,8	37,9	38,4
<i>Øvrige balanceforskydninger</i>	17,8	20,1	0,7	0,7
<i>Planlagt finansieret af kassebeholdningen</i>	0,0	-45,0	-45,0	0,0
<b>Kasseforøgelse ( - )/-forbrug ( + )</b>	<b>7,1</b>	<b>39,9</b>	<b>49,3</b>	<b>97,0</b>

Budgetforslaget udviser en ubalance på 7,1 mio. kr. i 2022, som finansieres ved træk på de likvide midler.

Forudsætningerne for budgetforslaget fremgår af de generelle bemærkninger til budgetforslaget, som er vedlagt som bilag 1. Herudover er budgetforslaget specificeret i de forskellige oversigter til budgettet jf. bilag 2-4 og i oversigten over indarbejdede forslag i bilag 6.

Der er i hovedtræk lagt følgende forudsætninger til grund for budgetforslaget for 2022:

Skatteprocenten fastholdes uændret på 26,2 pct. og grundskyldspromillen er ligeledes uændret på 34 promille. Der opkræves dækningsafgift af regionens og andre kommuners ejendomme med de maksimale satser på 15 promille af grundværdien og 8,75 promille af forskelsværdien.

Der optages lån for i alt 38,2 mio. kr., fordelt med 17,0 mio. kr. vedr. udlån til indefrysning af stigninger i grundskyld, 8,2 mio. kr. vedr. anlæg på havne, 3 mio. kr. vedr. energirenoveringer og 10 mio. kr. i lån til anlæg uden specifikke projekter.

Driftsbudgetter er tilrettet i forhold til den demografiske udvikling på børnepasningsområdet, skoleområdet, SFO, Ungdomsskolen, PPR og sundhedspleje samt ældre- og sundhedsområdet.

Ændringer i opgaver som følge af ændret lovgivning, lov- og cirkulæreprogrammet, er indregnet i budgetforslaget.

Budgetforslaget indeholder en række besparelses- og udvidelsesforslag på de forskellige udvalgsområder. I bilag 6 findes en oversigt over ændringer og i de generelle bemærkninger findes tillige en kort beskrivelse af de enkelte forslag.

### Kommunalbestyrelsens mål

Kommunalbestyrelsens visioner realiseres gennem udvalgenes langsigtede strategiske mål og årlige delmål, som udvalgene formulerer i forbindelse med mål- og budgetprocessen. I foråret 2021 har udvalgene arbejdet med pejlemærker til den nye kommunalbestyrelse og de nye fagudvalg. Pejlemærkerne er udtryk for de vigtigste områder, opgaver, muligheder eller udfordringer, som de nuværende udvalg vil anbefale at der tages fat på i den kommende valgperiode. Udvalgenes pejlemærker fremgår af bilag 7.

### Budgetforliget for 2022

På budgetseminaret den 2. september 2021 indgik Socialdemokratiet og Venstre forlig om det kommende års budget. Aftalen ligger til grund for Økonomi- Erhvervs- og Planudvalgets forslag til budget for 2022 m.fl. år. Aftaleteksten fremgår af de generelle bemærkninger i bilag 1, afsnittet om budgetforudsætningerne, pkt. 3. Oversigten over, og beskrivelserne af, forligsenerne fremgår af bilag 6.

### Takster

Forslaget til takster for 2022 fremgår af takstbladet i bilag 5. Kommunalbestyrelsen skal i henhold til styrelsesloven godkende taksterne på dagpasningsområdet, skolefritidsordninger, ældreområdet samt forsyningsområdet.

### Den kirkelige ligning

Bornholms Provsti har endnu ikke fremsendt budget for den kirkelige ligning for 2022. Der afholdes provstiudvalgsmøde om budgettet den 9. september 2021.

### Bevillinger

I henhold til Indenrigs- og Boligministeriets regler skal der foreligge en bevillingsoversigt til kommunalbestyrelsens 1. behandling. Bevillingsoversigten kan blive justeret til 2. behandlingen. Bevillingsoversigten fremgår af bilag 2.

### Budgetbemærkninger

Der er udarbejdet budgetbemærkninger på bevillingsniveau til kommunalbestyrelsens 1. behandling.

### Ændringsforslag

Fristen for medlemmerne af kommunalbestyrelsen til at fremsende skriftlige ændringsforslag er fastsat til tirsdag den 28. september 2021 kl. 8:00.

Ændringsforslag skal indsendes til Økonomi og Personale med angivelse af, hvilket prisniveau forslaget er angivet i. Ændringsforslag fremsendes pr. mail til [oep-budget@brk.dk](mailto:oep-budget@brk.dk). Fristen gælder ikke for Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget.

### **Økonomiske konsekvenser**

-

## **Supplerende sagsfremstilling til kommunalbestyrelsen den 23. september 2021**

Bornholms Provsti har den 15. september 2021 fremsendt budgettet for den kirkelige ligning for 2022. Budgettet er baseret på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag på 5.349,3 mio. kr. og en uændret udskrivningsprocent for kirkeskat på 0,93 pct. Budgettet udviser et overskud på 276 kr. Budgettet fremgår af bilag 8.

De specielle bemærkninger til budget 2022 er bilagt sagen til kommunalbestyrelsens behandling som bilag 9.

I bilag 1, Generelle bemærkninger, er der foretaget en rettelse i forhold til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets møde. I tabellen vedr. demografikorrektioner øverst på side 19 var der byttet om på tallene for PPR og Sundhedspleje og Ungdomsskolen. Dette er rettet i bilaget til kommunalbestyrelsens behandling.

## **Punkt 3: Status De små børns Bornholm - august 2021**

### **Bilag**

Bilag 1 Status til Egmont Fonden DSBB

Åbent punkt

### 3 Status De små børns Bornholm - august 2021

00.16.02P20-0008

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Børne- og Skoleudvalget	24-08-2021	3	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	3	

#### Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller  
Handicaprådet orienteres  
Kommunalbestyrelsen beslutter

#### Resumé

Halvårlig statusopdatering på De små børns Bornholm. Programmet har, ligesom store dele af samfundet, været påvirket af Covid-19 restriktionerne. Programmet forventer dog, at tilstanden er normaliseret efter sommerferien. Flere aktiviteter og indsatser er blevet udrullet som planlagt og de nuværende milepæle fastholdes.

#### Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller, at

- Orienteringen tages til efterretning.

Børne- og Skoleudvalget den 24. august 2021:

Taget til efterretning.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Taget til efterretning.

#### Sagsfremstilling

De små børns Bornholm er et samlet og helhedsorienteret program for alle 0-6-årige børn på Bornholm. Formålet er at styrke, gentænke og videreudvikle den samlede kommunale indsats for småbørnsfamilier på øen, så endnu flere børn får de rette betingelser for at trives, lære og udvikle sig. Fokus er både på at løfte børnene her og nu – og varigt at ændre tilgangen til de små børn på Bornholm – og på sigt i andre kommuner.

I juni 2020 blev Børne- og Skoleudvalget samt Kommunalbestyrelsen orienteret om status for De små Børns Bornholm (DSBB). I den anledning anbefalede programledelsen for DSBB, at det politiske niveau blev orienteret om programmets fremdrift i samme omfang som Egmont Fonden. Sidste orientering fandt sted i januar 2021.

#### *Programmets fremdrift*

Programmet har, ligesom store dele af samfundet, været påvirket af Covid-19 restriktionerne. Det betyder, at især den del af programmet som omfatter dagtilbuddene (Spor 2) har været

udfordret i forhold til implementering af indsatser. Programmet forventer dog, at tilstanden er normaliseret efter sommerferien, og at indsatserne derfor kan rulles – om end en anelse forsinket – planmæssigt ud.

Tidlig indsats med fælles graviditetsbesøg med jordemødre (Spor 1) er foreløbigt sat på pause efter Bornholms Hospitals ønske. Dialogen omkring hjemmebesøgene genoptages ultimo 2021. Egmont Fonden er blevet anmodet om at kunne bruge midlerne, som ville være blevet brugt frem til primo 2022, til grupper for sårbare gravide i det kommunale 0-5 årstilbud (Familiehuset), og programmet har fået positiv tilkendegivelse herpå.

Uddannelsesforløbet i Sprogtrappen er blevet gennemført for det pædagogiske personale på 0-3 års-området i de kommunale dagtilbud, og indplacering af børn i Sprogtrappen er påbegyndt i de kommunale dagtilbud samt dagplejen.

Sprogtrappen er et forebyggende sprogpædagogisk redskab, hvis formål er at styrke fagpersonalets evner til at understøtte optimal udvikling og læring hos både et- og tosprogede børn mellem 0 og 3½ år. På sigt vil data fra Sprogtrappen kunne give et nuanceret billede af, hvordan bornholmske børn i kommunale dagtilbud 0-3 år udvikler sig sprogligt.

Tidlig indsats med inklusions- og ressourceteamet bevæger sig udover forventningerne i milepælsplanen, da disse igangsættes hurtigere og mere smidigt end forventet.

Myndighedsområdet på Børne- og ungeområdet oplever rekrutteringsudfordringer, og det betyder at indsatserne med deltagelse af sagsbehandlere er forsinket.

Processerne er derfor ikke fastlagte endnu, men forventes påbegyndt i 2021. Som følge af forsinkelsen er der heller ikke brugt midler til indsatsen, udover timer til det nye Tværfaglige Forum, hvor ledere og medarbejderrepræsentanter på tværs af Center for Børn og Familie udvikler på metoder til det tværfaglige samarbejde på børneområdet.

Det tværfaglige arbejde er godt understøttet af Bornholms Børnealliance, hvor en bred skare af lokale aktører er repræsenteret. De aktører som pt. får midler til indsatser under DSBB er repræsenteret i Børnealliancen. Ved hjælp af opsøgende arbejde er det lykkedes at tiltrække nationale organisationer som fx Røde Kors God start på livet, KFUM Hele Danmarks Familieklub og et kommende strategisk samarbejde med Mødrehjælpen, som besøger Børnealliancen efteråret 2021.

Børne- og Skoleudvalget blev ved udvalgsmøde [d. 4. maj 2021](#) orienteret om oprettelsen af en pulje i programspor 4: Netværksskabelse og civilsamfund på 300.000 kr., som kan søges af civilsamfundets aktører, der vil afvikle aktiviteter for småbørnsfamilier på Bornholm. Finansieringen af puljen sker via midler fra budgetposten "Øvrige lokale tiltag" i spor 4 (som i forvejen var tiltænkt civilsamfunds-aktører med lignende formål).

Desuden kan det nævnes, at De små Børns Bornholm blev repræsenteret til Folkemødet på Bornholm, hvor der blev gennemført et livestreamet event torsdag d.17. juni kl. 10 via SUS' facebookside.

Næste status gives primo 2022, da der følges samme kadence som til Egmont Fonden.

Egmont Fonden har pr. 9. august 2021 godkendt statusrapport og dertilhørende tilpassede budget.

## **Økonomiske konsekvenser**

De i sagsfremstillingen nævnte aktivitetsændringer vil medføre justeringer i enkelte budgetposter, både internt posterne imellem i 2021 og fremadrettet i de kommende budgetår. Ændringerne vil ikke have nogen betydning i forhold til programmets samlede økonomi, der har en finreårig ramme.

## **Supplerende sagsfremstilling**

-

## **Punkt 4: Øgede frihedsgrader i folkeskolen i skoleåret 2021/2022**

Åbent punkt

## 4 Øgede frihedsgrader i folkeskolen i skoleåret 2021/2022

17.01.00A00-0012

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Børne- og Skoleudvalget	24-08-2021	6	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	4	

### Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelsen godkender

### Resumé

Den 22. juni 2021 blev en bekendtgørelse om udvidede frihedsgrader til håndtering af faglige udfordringer i folkeskolen udsendt (BEK nr. 1350 af 22. juni 2021) med virkning pr. 1. august 2021. Kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om delegering af de kompetencer, der ikke er delegeret jf. bekendtgørelsen.

### Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller, at

- Kommunalbestyrelsen beslutter ikke at fravige kravet om elevplaner i den bornholmske folkeskole
- Kommunalbestyrelsen delegerer kompetencen til at træffe beslutning om yderligere nedsat undervisningstid til skolechefen
- Kommunalbestyrelsen delegerer kompetencen til at fravige kravet om fuld kompetencedækning til skolelederen på den enkelte skole
- Kommunalbestyrelsen beslutter at fravige kravet om udarbejdelse af kvalitetsrapport for det bornholmske skolevæsen

Børne- og Skoleudvalget den 24. august 2021:

Ad. A: Anbefales. Morten Riis kan ikke medvirke.

Ad. B: Anbefales

Ad. C: Børne- og Skoleudvalget kan ikke anbefale indstillingen på grund af stemmelighed. Erik Lund Hansen og Maria Fromseier Kjærgaard anbefaler indstillingen, Morten Riis og Maike Fiil kan ikke anbefale indstillingen.

Ad. D: Anbefales. Maike Fiil undlader at stemme.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Ad a) For stemte 19: Liste A, liste O, liste V og liste W

Imod stemte 3: Liste K og liste Ø

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Indstillingens a) er godkendt.

Ad b) For stemte 17: Liste A, liste K, liste V og liste Ø

Imod stemte 5: Liste O og liste W  
Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Indstillingens b) er godkendt.

Ad c) For stemte 10: Liste A og liste K  
Imod stemte 12: Liste O, liste V, liste W og liste Ø  
Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Indstillingens c) er ikke godkendt.

Ad d) For stemte 17: Liste A, liste K, liste V og liste Ø  
Imod stemte 5: Liste O og liste W  
Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Indstillingens d) er godkendt.

## Sagsfremstilling

Der blev den 1. juni 2021 indgået en politisk aftale om håndtering af faglige udfordringer hos elever i grundskolen og på ungdoms- og voksenuddannelser. Formålet med aftalen er at understøtte, at skoler, uddannelsesinstitutioner og kommuner i skoleåret 2021/22 kan håndtere det faglige og trivselsmæssige efterslæb, som nogle elever i grundskolen og ungdoms- og voksenuddannelserne oplever, fordi nødundervisning og sundhedsmæssige retningslinjer har forandret elevernes hverdag og undervisning under corona-krisen.

Den 1. august 2021 trådte bekendtgørelsen om udvidede frihedsgrader til håndtering af faglige udfordringer i folkeskolen i kraft. Frihedsgraderne på folkeskoleområdet indebærer, at kommunalbestyrelserne, henholdsvis skolelederne, kan træffe beslutning om at fravige nogle af folkeskolelovens bestemmelser fra den 1. august 2021. Det drejer sig om følgende bestemmelser:

### 1. Elevplaner, jf. folkeskolelovens § 13 b

Bekendtgørelsens § 2 giver mulighed for, at skolens leder under ansvar over for kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om, at skolen ikke skal udarbejde elevplan for hver elev fra børnehaveklassen til og med 9. klassetrin, jf. folkeskolelovens § 13 b. Hvis skolelederen træffer beslutning herom, skal lederen straks informere kommunalbestyrelsen om beslutningen. Der er dog en klar forventning om, at skolerne fortsat løbende forholder sig til elevernes faglige udvikling og trivsel.

Centerledelsen i Center for Skole ønsker at fortsætte med at udarbejde elevplaner, og administrationen forventer ikke, at denne mulighed vil blive taget i brug i det bornholmske skolevæsen.

### 2. Skoledagens længde og den understøttende undervisning, jf. folkeskolelovens § 14 b, stk. 1, og § 16 a

Efter bekendtgørelsens § 3 kan kommunalbestyrelsen – efter ansøgning fra skolens leder – godkende, at skolen i perioden 1. august til den 16. november 2021 konverterer dele af eller al understøttende undervisning til andre aktiviteter, der indebærer et tilsvarende personaleforbrug for skolen i undervisningen. Andre aktiviteter kan fx være

tolærer- og andre tovoksenordninger, flere fagtimer, holddeling eller turboløb i udvalgte fag.

Det er skolelederen, der ansøger kommunalbestyrelsen om godkendelse, og der skal forinden indhentes en udtalelse fra skolebestyrelsen på den pågældende skole. Skolelederen skal dermed foretage en konkret og individuel vurdering for den enkelte klasse. Kommunalbestyrelsens godkendelse kan gives årgangs- eller klassevis. Kommunalbestyrelsen kan selv foretage hver enkelt godkendelse, men kan også delegerer denne kompetence til forvaltningen eller til den enkelte skole (skolelederen og/eller skolebestyrelsen).

Samtlige folkeskoler har ansøgt om nedsat undervisningstid i skoleåret 2021/2022, og administrationen vurderer derfor ikke, at der vil være tilfælde, hvor de enkelte skoler vil benytte sig af denne mulighed. Dog anbefaler administrationen, at kompetencen til at træffe beslutning om en eventuelt yderligere nedsættelse af undervisningstiden delegeres til skolechefen, der kan træffe afgørelse på baggrund af skolelederens konkrete vurdering efter udtalelse fra skolebestyrelsen.

Hvis kommunalbestyrelsen godkender konverteringen af understøttede undervisning til andre aktiviteter, og konverteringen indebærer en afkortning af varigheden af elevernes normale skoledag, skal kommunalbestyrelsen tilbyde disse elever plads i skolens skolefritidsordning, jf. folkeskolelovens § 3, stk. 7, eller i et andet relevant fritidstilbud i de timer, som skoledagen afkortes, uden særskilt betaling fra forældrene. Det udelukker, at der kan opkræves særskilt betaling fra forældrene for den ekstra tid, hvori deres barn måtte have behov for yderligere pasning i det fritidstilbud, de benytter, fordi skoledagen afkortes. Bestemmelsen vedrører elever, der i forvejen deltager i fritidstilbuddet.

Det fremgår desuden udtrykkeligt af bekendtgørelsens § 3, stk. 2, at i det omfang konverteringen indebærer færre undervisningstimer end normalt, skal skolen ikke efterfølgende give erstatningsundervisning.

### 3. Målsætningen om fuld kompetencedækning, jf. folkeskolelovens § 40, stk. 7

Efter folkeskolelovens § 40, stk. 7, 1. pkt., skal kommunalbestyrelsen sikre, at lærerne i kommunens skolevæsen har undervisningskompetence fra læreruddannelsen eller tilsvarende faglig kompetence i de obligatoriske fag, som de underviser i. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af bekendtgørelsens § 4 beslutte at fravige målsætningen om fuld kompetencedækning således, at en mindre del af undervisningen i fagene varetages af lærere, som enten har undervisningskompetence fra læreruddannelsen i de fag, de underviser i, eller har opnået en tilsvarende faglig kompetence via deres efteruddannelse mv.

Det indebærer, at den samme lærer kan undervise en klasse i flere fag, hvilket kan bevirke færre lærerskift, som kan understøtte en mere rolig tilbagevenden til skolen, herunder styrke relationsdannelsen mellem elever og lærere, når eleverne vender tilbage.

Kommunalbestyrelsens kompetence kan ikke delegeres til skolebestyrelsen på den enkelte skole, da spørgsmål om det undervisende personales kvalifikationer er omfattet af de beføjelser, der følger af arbejdsgiver-kompetencen, jf. folkeskolelovens § 40, stk. 5. Da der ikke stilles krav om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutningen i et

møde, vil kommunalbestyrelsen derimod kunne delegere beslutningskompetencen til den kommunale forvaltning, herunder til skolelederen på den enkelte skole.

Administrationen anbefaler, at kompetencen til at træffe beslutning om kompetencedækning delegeres til skolelederen på den enkelte skole.

#### 4. Kvalitetsrapporter, jf. folkeskolelovens § 40 a

Ifølge folkeskolelovens § 40 a, stk. 1, 1. pkt., skal kommunalbestyrelsen udarbejde en kvalitetsrapport hvert andet år. Bekendtgørelsens § 5 giver frihed til, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at undlade at udarbejde kvalitetsrapport i skoleåret 2021/22 i perioden frem til den 16. november 2021. Det er hensigten, at det i en kommende ændring af folkeskoleloven, der skal gælde fra den 16. november 2021, fastsættes, at en kommunalbestyrelse, der i henhold til bekendtgørelsens § 4 har truffet beslutning om, at der ikke udarbejdes kvalitetsrapport i skoleåret 2021/22, ikke skal træffe en ny beslutning om at undlade at udarbejde kvalitetsrapport for, at denne beslutning kan gælde for hele skoleåret 2021/22.

Da beslutningen om at undlade at udarbejde kvalitetsrapport skal træffes af kommunalbestyrelsen i et møde, er beslutningen omfattet af delegationsforbud, dvs. at beføjelsen hverken kan delegeres internt eller eksternt, og således hverken til skolelederen eller skolebestyrelsen eller andre.

Hvis Bornholms Regionskommune træffer beslutning om ikke at udarbejde kvalitetsrapporter, er der dog en klar forventning om, at regionskommunen fortsat løbende forholder sig til elevernes faglige udvikling og trivsel.

Centerledelsen i Center for Skole ønsker at arbejde målrettet med opfølgning på de udviklingsplaner, som skolerne udarbejdede i skoleåret 2019/2020, og at der derfor ikke udarbejdes en kvalitetsrapport i efteråret 2021. Administrationen anbefaler derfor, at kommunalbestyrelsen benytter sig af muligheden for at fravige kravet om udarbejdelse af en kvalitetsrapport over det bornholmske skolevæsen.

Det er en grundlæggende forudsætning for at anvende disse frihedsgrader, at det vurderes, at elevernes faglige udvikling bedre kan tilgodeses ved brug af disse frihedsgrader, jf. § 1 i bekendtgørelsen.

Bekendtgørelsen ophæves den 16. november 2021 sammen med den såkaldte nødlov (Lov nr. 241 af 19. marts 2020 om midlertidige foranstaltninger på børne- og undervisningsområdet og folkehøjskoleområdet og for den frie folkeoplysende virksomhed til forebyggelse og afhjælpning i forbindelse med Covid-19 med senere ændringer) og vil derfor skulle afløses af en ændring af folkeskoleloven. Når ændringen er foretaget vil styrelsesvedtægten for Bornholms Regionskommunes skolevæsen og dertilhørende bilag blive justeret i overensstemmelse med kommunalbestyrelsen beslutning.

## **Økonomiske konsekvenser**

-

## **Supplerende sagsfremstilling**

-

## **Punkt 5: Evaluering af DASK og status på understøttende skoleindsatser**

### **Bilag**

Indsatsplan Inkluderende fællesskaber for alle børn

Evaluering af DASK sammenskrivning af interviews

Evaluering af dagbehandlings- og skoletilbud D (DASK) og Status på understøttende indsatser i planen Inkluderende Fællesskaber for alle børn Del 2

Aktuelle støttetiltag og skoletilbud i BRK juni 2021

Åbent punkt

## 5 DASK og status på understøttende skoleindsatser

17.03.20G01-0019

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Børne- og Skoleudvalget	21-06-2021	3	
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	26-08-2021	12	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	5	

### Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller  
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelsen beslutter  
Handicaprådet orienteres  
Udsatterrådet orienteres

### Resumé

Kommunalbestyrelsen har den 25. juni 2020 ønsket en evaluering af det igangsatte arbejde vedrørende *Inkluderende fællesskaber for alle børn*, herunder en evaluering af de fire supplerende, målrettede skoletilbud(A-D): Mellemløberne på Svartingedal skole (A), Åvangsskolen (B), Paradisbakkeskolen (C), samt skolebehandlingstilbuddet DASK (D).

Den 25. marts 2021 godkendte Kommunalbestyrelsen en evalueringsproces i to dele, og behandlede samtidig den første del af evalueringen, der vedrører skoletilbud A-C.

Anden del af den samlede evaluering, der vedrører dagbehandlings- og skoletilbuddet DASK og en status på arbejdet med de understøttende indsatser i indsatsplanen *Inkluderende fællesskaber for alle børn*, forelægges hermed til politisk behandling.

### Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller til Børne- og Skoleudvalget, at

- udvalget tager anden del af den samlede evaluering, der vedrører dagbehandlings- og skoletilbuddet DASK og status på arbejdet med de understøttende indsatser i indsatsplanen *Inkluderende fællesskaber for alle børn*, til efterretning.
- udvalget drøfter sagen om DASK med henblik på den videre behandling.

Børne- og Skoleudvalget den 21. juni 2021:

Ad. A: taget til efterretning

Ad. B: Drøftet. Udvalget oversender scenarie B til budgetforhandlingerne. I forbindelse med udmøntnings sagen skal der ses nærmere på visitation, kvalitet mv. i tilbuddet.

Servicedirektøren indstiller til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget, at

c) udvalget tager anden del af den samlede evaluering, der vedrører dagbehandlings- og skoletilbuddet DASK og status på arbejdet med de understøttende indsatser i indsatsplanen *Inkluderende fællesskaber for alle børn*, til efterretning.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 26. august 2021:  
Taget til efterretning.

Servicedirektøren indstiller til Kommunalbestyrelsen, at

d) Kommunalbestyrelsen tager anden del af den samlede evaluering, der vedrører dagbehandlings- og skoletilbuddet DASK og status på arbejdet med de understøttende indsatser i indsatsplanen *Inkluderende fællesskaber for alle børn*, til efterretning.

e) Kommunalbestyrelsen sender sagen til orientering i Handicaprådet og Udsatterådet.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:  
Ad d) Taget til efterretning.  
Ad e) Godkendt.

## Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte den 25. juni 2020 indsatsplanen *Inkluderende fællesskaber for alle børn* som en fremtidig organisering af specialtilbudsområdet i Center for Skole i Bornholms Regionskommune.

Kommunalbestyrelsen besluttede ligeledes den 25. juni 2020, at der skulle udarbejdes en evaluering af det igangsatte arbejde og anbefalede den 25. marts 2021 en evaluering i to dele med brug af kvalitative interviews. Administrationen har herefter udarbejdet en evaluering. Første del af evalueringen blev behandlet i Kommunalbestyrelsen den 25. marts 2021.

Her fremlægges følgende:

1. Fire mulige scenarier for dagbehandlings- og skoletilbud D (DASK), herunder anbefalinger som følge af evalueringen af DASK i sin nuværende form.
2. Status på det igangværende arbejde med at implementere de understøttende indsatser E-H (Mindset, Model for samarbejde, rådgivning, vejledning mm. fra alle aktører på området, Kompetence- og kapacitetsopbygning på skolerne, Systematisk opfølgning og ledelsesinformation) samt visitation til specialiserede undervisningstilbud.
3. Status på eksisterende, specialiserede skoletilbud (Kildebakken, Heldagsskolen og DASK) og samarbejdet med almenskolen og Center for Børn og Familie PPR (Psykologisk-Pædagogisk rådgivning).
4. Status på inklusion i almenskolen.

Se bilag (*Evaluering af dagbehandlings- og skoletilbud D (DASK) og Status på understøttende indsatser i planen Inkluderende Fællesskaber for alle børn del 2, samt Aktuelle støttetiltag og skoletilbud i BRK juni 2021*) for uddybning.

## Baggrund:

Arbejdet med at etablere inkluderende fællesskaber i den danske folkeskole er en vedvarende og langstrakt proces, som underbygges af mange gode initiativer, som skitseres nedenfor. Overordnet set kan inkluderende indsatser inddeles i tre kategorier:

*Forebyggende indsatser* iværksættes for at sikre, at alle almenmiljøer er så bredt inkluderende socialt og læringsmæssigt som muligt. Herunder findes for eksempel fleksibel gruppedannelse samt to-voksenordning.

*Foregribende indsatser* iværksættes, når en elev viser begyndende tegn på mistrivsel i almenmiljøet. I dette felt findes inddragelse af ressourcepersoner fra for eksempel PPR og Heldagskolen, samt implementering af mellemformer på Åvangsskolen målrettet elever med kognitive vanskeligheder, Svartingedal skole målrettet elever med udadreagerende adfærd samt Paradisbakkeskolen målrettet elever med særligt behov for ro, forudsigelighed og struktur. Mellemformer er eksempler på nye inkluderende praksisser med en mere dynamisk organisering af undervisningstilbud til elever i udsatte positioner på en almenskole.

*Indgribende indsatser* iværksættes, når de foregribende indsatser ikke slår til, og det er nødvendigt at give eleven et højere specialiseret miljø for at komme i trivsel. Dette kan for eksempel indebære en visiteret plads på specialskolerne Heldagskolen eller Kildebakken eller skoletilbud under Heltidsundervisningen som DASK.

Evalueringer af skolernes arbejde med inkluderende fællesskaber viser, at der arbejdes med mange typer af indsatser i forhold til børn og unge med særlige behov. Målet er at skabe en bevægelse fra det indgribende arbejde med børn med særlige behov til at arbejde mere forebyggende for at skabe stærkere og mere fleksible børnefællesskaber i almenskolen og forebygge udvikling af særlige behov hos børn.

De aktuelle erfaringer med at etablere mellemformer på almenskoler er meget positive, som præsenteret i Evaluering del 1 og fremlagt på Børne- og Skoleudvalget den 25. juni 2020. På nationalt niveau arbejdes der aktuelt intensivt med at fremme udbredelsen af mellemformer og KL har i november 2020 udarbejdet et inspirationskatalog til mellemformer til forskellige målgrupper<sup>1</sup>.

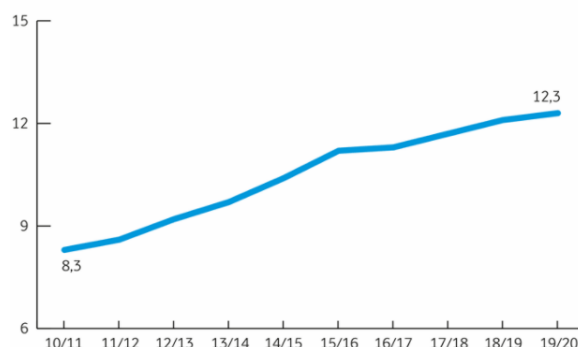
Jævnfør foreliggende korrespondance med VISO (Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation), VIVE (Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd), som udfører et stort landsdækkende studie om mellemformer, samt Århus Kommune, landets førende kommune indenfor mellemformer, kan man ikke aktuelt konstatere eller pege på studier, der indikerer, at efterspørgslen på de højst specialiserede undervisningstilbud, for eksempel dagbehandlingstilbud, er faldende ved introduktion af mellemformer. Men ved at styrke de forebyggende og foregribende indsatser er dette en mulighed.

Introduktionen af mellemformer kan formentlig være et kvalificeret bud på at håndtere den aktuelle udfordring, der er i kommunerne med, at antallet af børn og unge, der får en psykiatrisk diagnose stiger på landsplan (jævnfør figur fra Kommunernes Landsforening, 2021).

---

<sup>1</sup> <https://www.kl.dk/kommunale-opgaver/boern-og-unge/staerke-boernefaellesskaber/eksempler-paa-mellemformer/>

Andelen af 9. klasses elever med en psykiatrisk diagnose fra skoleåret 2010/2011 til 2019/2020 (%)



Note: Andelen af 9. klasses elever i det givne skoleår, som har fået registreret mindst én af ti udvalgte psykiatriske diagnoser ifm. kontakt med hospitalssektoren (somatik og psykiatri) siden de blev født og frem til udgangen af året, de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Momentum. Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdata-styrelsen.

## Den aktuelle situation for dagbehandlingstilbuddet DASK

Kommunalbestyrelsen besluttede 17. september 2020 at godkende indsatsplanen *Inkluderede fællesskaber for alle børn*, hvorved det økonomiske fundament for DASK forsvandt.

De afsatte midler på 1.074.000 kr. fra Center for Børn og Familie blev flyttet, således at 250.000 kr. blev tilført mellemformen på Paradisbakkeskolen og de resterende 750.000 kr. overgik til behandling på Heldagsskolen.

I forbindelse med 2. behandlingen af det kommunale budget blev der tilført midler til en 1-årig forlængelse, der ophører 1. august 2022. Ved skolestart 2021/22 er der fire indskrevne unge i DASK.

Der skitseres hermed på baggrund af den økonomiske situation og den afsluttede evaluering fire mulige scenarier for dagbehandlings- og skoletilbuddet DASK.

### Scenarie a: DASK udfases

Såfremt DASK ønskes udfaset i sin nuværende form og de nuværende fire elever fortsætter, men hvor der ikke indskrives nye elever er dette muligt, såfremt der i budget 2022 vedtages et udvidelsesforslag om udfasning af DASK. Antallet af undervisningstimer og fag vil være uforandret ved udfasning.

Det er administrationens vurdering, at der bør sikres en fortsat faglig og social forsvarlig skolegang for disse elever med så få ændringer som muligt for at imødekomme deres ret til skolegang.

### Økonomiske konsekvenser ved scenarie a

Udvidelsesforslaget vil beløbsmæssigt svare til en kortvarig fortsættelse og udelukkende berøre skoleåret 2022/23, idet det efter juli 2023 vurderes, at elevgruppen er så lille, at en fortsættelse ikke vurderes som et pædagogisk korrekt valg.

Dette svarer til 448.000 kr. for perioden 1.8.2022-31.12.2022 og 626.000 kr. for perioden 1.1.2023-31.07.2023

Behovet for pædagogisk personale kan antageligt reduceres, men DASK vil under udfasning også modtage en mindre variabel tildeling grundet faldende elevtal. Det skønnes, at den mindre variable tildeling og det mindre personalebehov balancerer. DASK vil derfor isoleret set blive billigere, men de elever, der ikke indskrives i DASK må formodes at vælge et andet skoletilbud, der udløser en variabel tildeling dette andet sted. I årene med udfasning af DASK vil ud-

videlsesforslaget derfor svare til en fortsættelse, uanset hvilken organisatorisk enhed DASK ønskes i.

Det bør ligeledes overvejes om der i en udfasning af tilbuddet fortsat kan indskrives 9. og 10. klasses elever, for på den måde at bruge det aktuelle tilbud optimalt, set ud fra økonomi, de nuværende elevers perspektiv, og fordi der aktuelt er unge, der er i målgruppen for et skoletilbud, indtil de kan komme videre i ungdomsuddannelse i skoleåret 2022-23.

### **Scenarie b: DASK forbliver i sin nuværende form**

I dette scenarie forbliver DASK i sin nuværende form som skoletilbud, og placeringen ved 10. klasseskolen fastholdes, ligesom der løbende visiteres til tilbuddet via Center for Børn og Families Myndighedsafdeling.

Fordele: Der gøres brug af den specialiserede viden, som allerede findes i skoletilbuddet. Bornholms Regionskommune kan fortsat anvende de eksisterende fysiske rammer, og der er tilknytning til et alment ungdomsmiljø, ligeledes er der vigtige synergieffekt til de omkringliggende undervisningstilbud som Ung på Vej og 10. klasse i forhold til pædagogiske, didaktiske, samt administrative forhold. Der vurderes dog ikke at være økonomiske fordele forbundet med synergieffekten mellem DASK og Ung på Vej og 10. klasse.

Ulemper: Ved at opretholde, at DASK fastholdes under Heltidsundervisningen, gør at yngre elever under 14 år ikke kan visiteres til skoletilbuddet. Dette er u hensigtsmæssigt, da BRK har et behov for et lignende tilbud til yngre elever. Ligeledes er der behov for tilførsel af flere medarbejderressourcer for at imødekomme behovet for flere skolefag.

I tilfælde af, at DASK fortsættes i sin nuværende form, anbefaler administrationen, at de anbefalinger til kvalificering, som er udarbejdet i forbindelse med den kvalitative evaluering følges. Det anbefales således at:

1. der kommer klarhed over visitationsprocessen til DASK således, at alle pladser i tilbuddet anvendes til målgruppen for at sikre optimale betingelser for den sociale og faglige udvikling, samt stabil økonomi.
2. medarbejderne styrkes i kompetenceopbygning med mulighed for efteruddannelse indenfor det specialpædagogiske felt indenfor eksisterende ramme.
3. ledelsen understøtter et øget samarbejde med Heltidsundervisningen, 10. klasse, specialskolerne samt Center for Børn og Families PPR og Myndighed og tilsyn.
4. DASK og samarbejdspartnere involverer forældre og styrker kommunikationen mellem skole og hjem, ikke mindst ved overgange og ved udslusning til andre tilbud for eksempel Ung på vej.
5. DASK fysisk fastholder sin nuværende placering for at være tæt på et alment ungemiljø, men i rolige rammer.
6. Center for Skole samt Center for Børn og Familie understøtter, at der er de nødvendige personaleressourcer samt tilknyttet psykolog.
7. DASK hurtigere indtænkes som et relevant tilbud til unge, der er i stor mistrivsel, da deres situation forværres ved ikke at være i relevant skoletilbud.
8. der i gældende lovgivning afsøges udviklingsmuligheder og forpligtigelser for DASK som Bornholms Regionskommunes dagskole- og behandlingstilbud.

### **Økonomiske konsekvenser ved scenarie b**

En fortsættelse af DASK er mulig, såfremt der i budget 2022 vedtages et udvidelsesforslag om fortsættelse af DASK. Udvidelsesforslaget for det nuværende DASK-tilbud er på 1.074.000 kr. pr. skoleår, dvs. 448.000 kr. for perioden 1.8.2022-31.12.2022 og derefter 1.074.000 kr. årligt. Personalebehovet og dermed det økonomiske behov, er ensartet, uanset hvilken organisatorisk enhed DASK ønskes i.

I tilfælde af, at anbefalingerne om flere skolefag og derved behov for en bredere vifte af kompetencer ønskes implementeret, skal der tilføres midler udover de ovenfor nævnte beløb for at opkvalificere tilbuddet til målgruppen.

### **Scenarie c: DASKs målgruppe placeres organisatorisk ved Heldagskolen**

I dette scenarie indtænkes målgruppen af unge med psykiatriske udfordringer og langvarige perioder uden skoletilbud i specialskolen Heldagsskolens regi, enten i en satellitløsning med nuværende fysiske placering ved Rønne eller ved en placering på Heldagsskolens matrikel.

Visiteringsproceduren vedbliver at ligge under Center for Børn og Families myndighedsafdeling.

Fordele: Der gøres brug af Heldagskolens specialiserede viden om målgruppen, og behovet for flere skolefag kan imødekommes, ligeledes kan elever indskrives tidligere for eksempel ved en alder på 12-13 år.

Ulemper: Synergieffekten til skoletilbuddene Ung på vej og 10.klasse fjernes. Der er desuden behov for at afskærme målgruppen for Heldagsskolens elever med udadreagerende adfærd.

### **Økonomiske konsekvenser ved scenarie c**

En fortsættelse af DASK i Heldagsskolens regi er mulig, såfremt der i budget 2022 vedtages et udvidelsesforslag om fortsættelse af DASK. Udvidelsesforslaget er ved det nuværende DASK-tilbud på 1.074.000 kr. pr. skoleår, dvs. 448.000 kr. for perioden 1.8.2022-31.12.2022 og derefter 1.074.000 kr. årligt. Personalebehovet, og dermed det økonomiske behov, er ensartet, uanset hvilken organisatorisk enhed DASK ønskes i.

Indebærer placeringen et lokalebehov ud over eksisterende lokaler, vil der være behov for en anlægsbevilling.

I tilfælde af, at der er behov for flere elevårgange vil dette medføre behov for øget økonomi. I tilfælde af at antallet af elevårgange fordobles, fordobles det økonomiske behov, svarende til 896.000 kr. for perioden 1.8.2022-31.12.2022 og derefter 2.148.000 kr. årligt. Hvis der ikke ændres ved aldersfordelingen i DASK, er der uændrede økonomiske behov.

### **Scenarie d: DASKs målgruppe tilknyttes en almenskole**

I dette scenarie etableres en mellemform, svarende til Paradisbakkeskolens nuværende gruppetilbud 2-3C eller Nest-inspirerede klasse på en almenskole.

Der etableres på sigt tre mellemformsklasser til indskoling, mellemtrin og overbygning med fire visiterede pladser til elever indenfor autismspektret. Dette vil medføre, at en hel klasserække fra 0.klasse til 9. klasse er etableret fra 2029, såfremt Paradisbakkeskolen vælges som almenskole. Vælges en anden almenskole vil den hele klasserække for målgruppen være etableret senere end 2029.

Visiteringsproceduren vedbliver at ligge under Center for Børn og Families myndighedsafdeling.

Fordele: Placeringen af målgruppen på en almenskole vil give stærkere tilknytning til et almenmiljø, samt bedre mulighed for at justere antallet af fag, samt mulighed for at inkludere eleverne til en almenklasse på sigt.

Ulemper: Der er brug for at etablere et gruppetilbud i rolige og skærmede lokaler på den udvalgte almenskole. Ligeledes skal der sikres specialiseret efteruddannelse til medarbejderne, idet målgruppen er ny i en almenskole.

### **Økonomiske konsekvenser ved scenarie d**

En fortsættelse af DASK er mulig, såfremt der i budget 2022 vedtages et udvidelsesforslag om fortsættelse af DASK. Udvidelsesforslaget er ved det nuværende DASK-tilbud på 1.074.000 kr. pr. skoleår, dvs. 448.000 kr. for perioden 1.8.2022-31.12.2022 og derefter 1.074.000 kr. år-

ligt. Personalebehovet, og dermed det økonomiske behov, er ensartet, uanset hvilken organisatorisk enhed DASK ønskes i.

Indebærer placeringen et lokalebehov ud over eksisterende lokaler på den udvalgte almenskole, vil der være behov for en anlægsbevilling. Vælges der en almenskole, hvor der er ledige lokaler vil dette ikke være aktuelt.

I tilfælde af, at der skal etableres tre gruppetilbud for at dække behovet for indskoling, mellemtrin og udskoling, tredobles det økonomiske behov, hvilket svarer til 1,344.000 kr. for perioden 1.8.2022-31.12.2022 og derefter 3.222.000 kr. årligt.

## **Del 2: Status på det igangværende arbejde med at implementere de understøttende indsatser E-H samt procedure for visitation til specialiserede undervisningstilbud**

Administrationen har med bidrag fra tovholdere og konsulenter i arbejdsgruppe E-H, fokusgruppeinterview med skoleledere, skolechef og leder af PPR sammenfattet den aktuelle status herunder.

### **Understøttende indsats E: Mindset**

Der er iværksat en proces, der skal munde ud i et fælles sprog og børnesyn, der skal implementeres i skolernes udviklingsplaner. Ligeledes skal der arbejdes for optimal sammenhæng til udviklingsprojekterne *De små børns Bornholm*, *Fælles Folkeskole Bornholm* og *Sammenhængende Ungeindsats*. Processen skal resultere i et fælles koncept, som overordnet ramme for alle bornholmske folkeskolers arbejde med mindset.

### **Understøttende indsats F: Model for samarbejde, rådgivning, vejledning mm. fra alle aktører på området**

En arbejdsgruppe arbejder med at udvikle fleksible løsningsmodeller til komplekse problemstillinger, der ikke kan løses med standardprocedurer, inspireret af modellen fra *Sammenhængende Ungeindsats*. Der arbejdes med tidlig, gensidig involvering på tværs af myndighedsområder for at kunne iværksætte handling tidligere. Processen skal resultere i et fælles koncept som overordnet ramme for alle bornholmske folkeskolers samarbejde med aktører på området.

### **Understøttende indsats G: Kompetence- og kapacitetsopbygning på skolerne**

Arbejdet med at lave en kompetenceudviklingsplan for de tre kommende skoleår er iværksat, ligesom der arbejdes med at lave en screening af medarbejdernes kompetencer. Desuden arbejdes der på, at sikre udbud af de fornødne undervisningsfag samt vejlederuddannelser for at sikre opkvalificering af medarbejdernes kompetencer. Processen skal resultere i et fælles koncept, som overordnet ramme for alle bornholmske folkeskolers arbejde med kompetence- og kapacitetsopbygning på skolerne.

### **Understøttende indsats H: Systematisk opfølgning og ledelsesinformation**

Der arbejdes med udvikling af et årshjul for systematisk opfølgning og databaseret skoleudvikling i Center for Skole. Processen skal resultere i et fælles koncept, som overordnet ramme for alle bornholmske folkeskolers arbejde med systematisk opfølgning og ledelsesinformation.

### **Visitation – status**

Der er iværksat en proces, der skal samle visitationen til alle tilbud i ét udvalg i modsætning til gældende praksis, hvor der er flere visitationsudvalg. Ligeledes ønskes der et forum, hvor der løbende drøftes handlemuligheder og indsatser i forhold til de enkelte elever med specialundervisningsbehov på tværs af almen- og specialområder, såvel som mellem myndighedsområder i hele kommunen.

Sammenfattende angiver status på arbejdet med understøttende indsatser i de bornholmske skoler vigtige udviklingsspor i *Fælles Folkeskole Bornholm*.

### **Del 3: Status på de eksisterende specialiserede skoletilbud og samarbejdet med almenskolen og Center for Børn og Families PPR**

Administrationen har med afsæt i et fokusgruppeinterview med skolechef, skoleledere samt leder af PPR sammenfattet den aktuelle status, som herunder fremgår.

#### **Samarbejdet mellem almenskole og de specialiserede skoletilbud**

Skoleområdet kan med fordel blive endnu bedre til at udnytte tværgående fagligheder i forhold til arbejdet om skolevægring, forældresamarbejde og udvikling af læringsmål for elever med særlige behov, ligesom der også findes et potentiale indenfor erfaringsudveksling for børn med angst. Status har vist et udviklingspotentiale i forbindelse med det eksisterende samarbejde mellem Haldagskolen og almenskolen, eksempelvis ved praktikforløb på Haldagskolen og job-swap-ordning.

#### **Samarbejdet mellem de specialiserede skoletilbud og Center for Børn og Families PPR**

Samarbejdet er præget af forskellige børnesyn og en divergerende opfattelse af, hvilke børn, der kan rummes i almenskolen. Et fælles børnesyn bør fremmes, for at udvikle flere inkluderende læringsmiljøer og fremme en fælles forståelse af, hvordan PPR's ressourcer skal bruges på skolerne. Der er desuden behov for at udvikle samarbejdet mellem Center for Skole og Center for Børn og Familie, samt endvidere at udvikle samarbejdet mellem Center for Børn og Families PPR og Myndighed og tilsyn med henblik på at tilrettelægge mere fleksible processer, der både kan håndtere komplekse sager og hurtigere iværksætte relevante hjælpeforanstaltninger.

### **Del 4: Status på inklusion på almenskoleområdet samt orientering om anvendelsen af den tildelte økonomi til inklusion**

Administrationen har med brug af spørgeskemaundersøgelse målrettet skolelederne i Center for Skole samt et fokusgruppeinterview med skolechef og skoleledere sammenfattet den aktuelle status, som fremgår herunder.

Almenskolernes kontinuerlige arbejde med at sikre et godt og inkluderende læringsmiljø for alle elever understøttes ved en række initiativer på såvel den enkelte skole, som på skoleområdet som helhed. Heri indgår såvel specialpædagogiske indsatser, som målrettet støtte til enkeltintegrerede elever (§20, stk.2), pædagogstøtte til klasse/årgang, støtte fra faglige vejledere fra Pædagogisk Læringscenter, holddeling sat lokale indsatser som skovskole og skolehave. Status viser blandt andet, at den nuværende to-voksenordning muliggør co-teaching, holddeling og flere voksne/vejledere i klasserummet, hvorved der er basis for at skabe flere inkluderende læringsmiljøer på skolen.

#### **Nationale anbefalinger vedrørende specialundervisning og understøttende indsatser på folkeskoleområdet**

Den herværende evalueringens anbefalinger er i en vis grad sammenfaldende med de aktuelle nationale anbefalinger på området, udarbejdet af det nationale forsknings- og analysecenter VIVE (2018). VIVE konkluderer, at der er fire vigtige fokusområder for udviklingen af specialundervisning og understøttende indsatser på folkeskoleområdet; faglig strategi, økonomisty-

ringsmodel, visitation og styringsinformation. Det er administrationens vurdering, at man bør arbejde videre med særligt fokus på disse områder fremadrettet.

Den aktuelle evaluering har etableret vigtige udviklingsspor på folkeskoleområdet og skabt høj grad af engagement i *Fælles Folkeskole Bornholms* arbejdsgrupper til at arbejde videre med de identificerede fokusområder.

## **Økonomiske konsekvenser**

De økonomiske konsekvenser vedr. DASK er belyst under de fire scenarier i sagsfremstillingen.

### ***Tildelte midler til inklusion i skolerne***

Alle danske folkeskoler er forpligtede til at leve op til Folkeskolelovens formål ud fra det bedst mulige faglige skøn inden for den tildelte økonomiske ramme. De bornholmske skoler tildeles en samlet økonomisk ramme, der i de senere år har bestået af et fast beløb pr. skole og et beløb pr. elev, der varierer efter klassetrin. Disse beløb opgøres ud fra folkeskolens elevtal pr. 5. september forud for bevillingsåret.

Gældende praksis var indtil 2010, at skolerne fik tildelt øremærkede midler til understøttende indsats efter ansøgning, både når det vedrørte understøttende indsats i overvejende grad (FSL§ 20, stk. 2) og når det vedrørte understøttende indsats i mindre grad. Midlerne blev tildelt det enkelte barn.

I 2010 besluttede Kommunalbestyrelsen en tildelingsmodel, hvor de øremærkede midler blev udlagt til de enkelte skoler og som skulle dække indsatser til specialklasser, undervisning af enkeltintegrerede elever og særlige støtteforanstaltning. Kommunalbestyrelsens ønske var, at give økonomisk mulighed til den enkelte skole for at prioritere inkluderende læringsmiljøer med fleksible løsninger.

I perioden fra 2010 til 2015 blev beløbet gradvist ændret fra det aktuelle forbrug for den enkelte skole til en mere ensartet tildeling, således at beløbet efter 2015 indgik i den samlede økonomiske tildeling pr. elev og udgjorde ca. 20 mio. kr.

I 2020 besluttede Kommunalbestyrelsen i forbindelse med budgetprocessen at ændre i den eksisterende tildelingsmodel, således at 11 mio. kr., der anvendes til understøttende indsats i overvejende grad blev tildelt skolerne. Ændringen i tildelingen havde udgangspunkt i, at det statistisk blev muligt at opgøre kommunernes anvendelse af midler til specialskoler, specialklasser og støtte i overvejende grad. Den almene inklusionsindsats varetages fortsat ud fra helhedsindsatser på den enkelte skole.

## **Supplerende sagsfremstilling**

-

## **Punkt 6: Ansøgninger om nedsættelse af undervisningstid 2021-22**

### **Bilag**

Samlet oversigt over ansøgninger om nedsat undervisningstid 2021-2022

Revideret oversigt over ansøgninger om nedsat skoletid 2021-2022

Åbent punkt

## 6 Ansøgninger om nedsættelse af undervisningstid 2021-22

17.02.05A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Børne- og Skoleudvalget	04-05-2021	15	
Kommunalbestyrelsen	27-05-2021	3	
Børne- og Skoleudvalget	01-06-2021	2	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	6	

### Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelsen beslutter

### Resumé

Center for Skole har modtaget ansøgninger fra samtlige almenskoler om nedsættelse af undervisningstiden.

Nedsættelsen af undervisningstiden sker i henhold til Folkeskolelovens § 16d. Jævnfør styrelsesvedtægten for Bornholms Regionskommunes skolevæsen skal kommunalbestyrelsen beslutte, om ansøgningerne kan imødekommes.

### Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller, at

- kommunalbestyrelsen godkender folkeskolernes ansøgninger om nedsat undervisningstid i skoleåret 2021/2022.

Børne- og Skoleudvalget den 4. maj 2021:

Anbefales

Kommunalbestyrelsen den 27. maj 2021:

Punktet sendes tilbage til fornyet behandling i Børne- og Skoleudvalget.

Børne- og Skoleudvalget den 1. juni 2021:

Anbefales

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Godkendt.

### Sagsfremstilling

Administration og Rådgivning har modtaget ansøgninger om nedsættelse af undervisningstiden på flere årgange for skoleåret 2021/2022 fra følgende skoler:

- Hans Rømerskolen
- Kongeskærskolen

- Paradisbakkeskolen
- Svartingedal skole
- Søndermarksskolen
- Åvangsskolen

Ansøgningerne er indsendt på vegne af skolebestyrelsen og ledelsen på skolerne. Herunder er ansøgningerne fra skolerne beskrevet og begrundet.

### Hans Rømerskolen

Hans Rømerskolen søger om nedsættelse af undervisningstiden for 4.-9. årgang med 60 timer årligt, svarende til 1,5 timer om ugen. For alle årgange gælder, at man vil bruge den frigivne ressource til to-lærertimer med henblik på bedre brug af de faglige vejledere.

#### Nedsat undervisningstid for 4.-9. årgang

Målgruppe	4.-9. årgang
Omfang	60 timer pr. år, svarende til 1,5 timer pr. uge For mellemtrinnet: Fra 33 ugentlige klokketimer ned til 31 ugentlige klokketimer For overbygningen: Fra 35 ugentlige klokketimer ned til 33 ugentlige klokketimer
Anvendelse	To-lærerordning, hvor de faglige vejledere benyttes som den anden lærer.
Faglig begrundelse	Hans Rømerskolen har opfattelsen af at brugen af de faglige vejledere i en to-lærerordning: <ul style="list-style-type: none"> <li>- giver større mulighed for faglig støtte og undervisningsdifferentiering i fagene dansk og matematik</li> <li>- bedre mulighed for sparring om undervisningen</li> <li>- udvikling af de professionelles faglige fællesskaber</li> </ul>

*Alternativ ansøgning for 7. årgang – udelukkende, hvis ovenstående ansøgning ikke godkendes.*

Målgruppe	7. årgang
Omfang	40 timer pr. år, svarende til 1 time pr. uge For kommende 7. årgang - fra 35 ugentlige klokketimer til 34 ugentlige klokketimer.
Anvendelse	1 times afkortning af skoletiden af hensyn til elevernes evt. deltagelse i konfirmationsforberedelse.
Faglig begrundelse	Målet hermed er at kunne give vores elever mulighed for at være fremme med skolebussen til konfirmationsforberedelse hos én af skoledistriktets otte præster senest kl. 15.

### Kongeskærskolen

Kongeskærskolen søger om at nedsætte undervisningstiden for 4.-6. årgang med 60 timer årligt, svarende til 1,5 timer om ugen. For alle årgange gælder, at man vil bruge den frigivne ressource til to-lærertimer med henblik på dannelse af mindre hold for dermed at understøtte fagligt løft i læsning samt understøtte elevernes skoleglæde og trivsel

#### Nedsat undervisningstid for 4.-6. årgang

Målgruppe	4., 5. og 6. årgang
Omfang	60 timer pr. år, svarende til 1,5 timer pr. uge
Anvendelse	To-lærerordning i 90 minutter om ugen pr. klasse med henblik på at klasserne kan deles i mindre hold med en dokumenteret gavnlig effekt.

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Bedre tid til den enkelte elev</li> <li>- Projekt omkring overgang til fritidsaktiviteter for 10 til 12-årige.</li> </ul>
Faglig begrundelse	<p>Kongeskærskolen har en oplevelse af, at to-lærerordningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- understøtter en større lærerfaglig ressource til et fagligt løft i læsning</li> <li>- giver bedre skoleglæde og trivsel</li> <li>- intensiverer arbejdet med co-teaching-strategier og undervisningsdifferentiering for mellemtrinnets elever.</li> </ul> <p>Derudover skal ressourcen bruges til at understøtte skolens udviklingsplan 2020 – 2024, hvor der i kommende år er fokus på:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Implementering af inklusionsstrategi</li> <li>- Løft af læseresultater ved udarbejdelse og implementering af en literacystrategi</li> </ul>

### **Paradisbakkeskolen**

Paradisbakkeskolen søger om nedsættelse af undervisningstiden med 90 timer årligt for 4. årgang svarende til 2,25 timer ugentligt, 60 timer årligt for 5. og 6. årgang svarende til 1,5 timer ugentligt samt 60 timer årligt for 7.-9. årgang svarende til 1,5 timer ugentligt med henblik på to-lærerordninger og inddelinger i mindre hold.

#### *Nedsat undervisningstid for 4. årgang*

Målgruppe	4. årgang
Omfang	90 timer pr. år, svarende til 2,25 timer pr. uge
Anvendelse	To-lærerordning i dansk og matematik i tre timer om ugen, hvilket giver mulighed for inddeling i mindre hold. Dette vil skabe bedre tid til den enkelte elev og større arbejdsro i klasserne.
Faglig begrundelse	<p>Paradisbakkeskolen oplever, at to-lærerordningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- skaber bedre tid til den enkelte elev og større arbejdsro</li> <li>- har en positiv indflydelse på elevernes trivsel og faglige udbytte</li> <li>- styrker undervisningsdifferentieringen</li> <li>- mindsker uro i klassen</li> </ul>

#### *Nedsat undervisningstid for 5.-6. årgang*

Målgruppe	5. og 6. årgang
Omfang	60 timer pr. år, svarende til 1,5 timer pr. uge
Anvendelse	To-lærerordning i to lektioner om ugen (primært i dansk og matematik), hvilket giver mulighed for inddeling i mindre hold, som vil være til gavn for både det faglige og sociale fællesskab i klasserne.
Faglig begrundelse	<p>Paradisbakkeskolen oplever at kortere skoledage og flere to-lærertimer:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- har en positiv indflydelse på elevernes trivsel og faglige udbytte</li> <li>- styrker undervisningsdifferentieringen, så eleverne bliver så dygtige, de kan</li> <li>- mindsker elevernes træthed sidst på skoledagen</li> <li>- giver mulighed for niveaudelte hold</li> <li>- giver større mulighed for at hjælpe elever med særlige behov</li> </ul>

#### *Nedsat undervisningstid for 7.-9. årgang*

Målgruppe	7., 8. og 9. årgang
Omfang	60 timer pr. år, svarende til 1,5 timer pr. uge
Anvendelse	To-lærerordning i 2 lektioner om ugen, som eksempelvis skal anvendes til holddeling, It-grupper for ordblinde, højere grad af differentiering og

	større mulighed for co-teaching.
Faglig begrundelse	Paradisbakkeskolen oplever at to-lærertimer: <ul style="list-style-type: none"> <li>- giver et løft i fagligheden</li> <li>- bedre mulighed for undervisningsdifferentiering – til gavn for specielt tosprogede, ordblinde og særligt dygtige elever</li> <li>- giver mulighed for elev- og trivselssamtaler med henblik på elevløft</li> </ul>

### Svartingedal skole

Svartingedal skole søger om nedsættelse af undervisningstiden med 80 timer årligt for 4.-8. årgang svarende til 2 timer ugentligt med henblik på to-lærertimer og holddeling.

#### Nedsat undervisningstid for 4.-8. årgang

Målgruppe	4.-8. årgang
Omfang	80 timer pr. år, svarende til 2 timer pr. uge
Anvendelse	Timerne benyttes til to-lærertimer samt holddeling.
Faglig begrundelse	Svartingedal skole oplever at to-lærertimer og holddeling giver mulighed for: <ul style="list-style-type: none"> <li>- at øge den faglige støtte og understøtte undervisningsdifferentiering</li> <li>- at arbejdet med PLF fra fælles Folkeskole Bornholm kan prioriteres bl.a. til aktiviteten observation og feedback.</li> <li>- styrkelse af det læsefaglige - herunder indførelse af Guided Reading på mellemtrinnet.</li> </ul>

### Søndermarksskolen

Søndermarksskolen søger om nedsættelse af undervisningstiden med 34 timer årligt for 4.-6. årgang svarende til 0,85 timer ugentligt og 80 timer årligt for 7.-9. årgang svarende til 2 timer ugentligt med henblik på to-lærerordninger og inddelinger i mindre hold.

#### Nedsat undervisningstid for 4.-5. årgang

Målgruppe	4. og 5. årgang
Omfang	34 timer pr. år svarende til 0,85 time pr. uge
Anvendelse	To-lærertimer, der kan benyttes til et tilbud, hvor klasserne bliver delt på hold på tværs af klasser og årgange. Undervisningen i et antal timer pr. uge, som skal målrettes bevægelse og kreativitet.
Faglig begrundelse	Søndermarksskolen oplever at to-lærertimer og mindre hold: <ul style="list-style-type: none"> <li>- styrker elevernes mulighed for bevægelse og kreativitet</li> <li>- understøtter elevernes evne til at fordybe sig og holde fokus</li> </ul>

#### Nedsat undervisningstid for 6.-9. årgang

Målgruppe	6.-9. årgang
Omfang	34 timer pr. år for 6. årgang svarende til 0,85 time pr. uge 80 timer pr. år, svarende til 2 timer pr. uge for 7.-9. årgang
Anvendelse	Timerne benyttes til to-lærertimer samt holddeling.
Faglig begrundelse	Søndermarksskolen oplever at to-lærertimer og holddeling: <ul style="list-style-type: none"> <li>- understøtter elevernes evne til fordybelse og koncentration</li> <li>- giver mulighed for både faglige og kreative udfordringer, der rækker ud over den daglige undervisning</li> </ul> <p>For 7. klasserne søger vi også nedsat undervisningstid i forhold til at</p>

imødekomme deres konfirmationsundervisning.
---

### Åvangsskolen

Åvangsskolen søger om nedsættelse af undervisningstiden med 80 timer årligt for 4.-9. årgang svarende til 2 timer ugentligt med henblik på to-lærerordning, holddeling, fagligt elevløft, IT-grupper for ordblinde elever samt co-teaching.

#### Nedsat undervisningstid for 4.-9. årgang

Målgruppe	4. – 9. årgang
Omfang	80 timer pr. år, svarende til 2 timer pr. uge
Anvendelse	Timerne benyttes til to-lærerordning med mulighed for holddeling, fagligt elevløft og IT-grupper til de ordblinde elever. Desuden vil timerne blive brugt til co-teaching med faglige vejledere. I 7. klasse har der bl.a. i indeværende skoleår været nedsættelse af skemaet i forbindelse med den konfirmationsforberedende undervisning, hvilket også kan indgå i kommende skoleår.
Faglig begrundelse	Åvangsskolen oplever at to-lærerordning, holddeling og co-teaching: <ul style="list-style-type: none"><li>- giver et større fagligt udbytte for alle elever</li><li>- ruste eleverne bedre frem mod afgangsprøverne i 9. klasse og deres videre vej i uddannelsessystemet</li><li>- giver mulighed for undervisningsdifferentiering</li><li>- understøtter målsætning og evaluering for elevernes progression</li><li>- understøtter sprogudvikling og fag udvikling generelt</li></ul>

### Lovgrundlag

I januar 2019 blev der indgået en politisk aftale om justering af folkeskoleloven. Det medførte blandt andet at § 16d blev indsat i folkeskoleloven ved lov nr. 564 af 7. maj 2019. I henhold til folkeskolelovens § 16d kan kommunalbestyrelsen godkende fravigelse af reglerne om en mindste varighed af undervisningstiden på mellemtrinnet og i udskoling. Undervisningstiden kan således afkortes med op til to ugentlige undervisningstimer (i alt maksimalt 80 timer årligt) til andre aktiviteter, der udløser et tilsvarende personaleforbrug i undervisning. Skolens leder kan efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelsen ansøge kommunalbestyrelsen herom.

### Økonomiske konsekvenser

-

### Supplerende sagsfremstilling

I ansøgningen fra Paradisbakkeskolen, er det anført, at de søger om nedsættelse for 4. klasserne på 90 timer årligt. Dette er en fejl, da tallet skulle være 60 timer, svarende til 1,5 timer pr. uge. Deres ansøgning vedrørende 4. klasse ser derfor således ud:

#### Nedsat undervisningstid for 4. årgang

Målgruppe	4. årgang
Omfang	60 timer pr. år, svarende til 1,5 timer pr. uge
Anvendelse	To-lærerordning i dansk og matematik i tre timer om ugen, hvilket giver mulighed for inddeling i mindre hold. Dette vil skabe bedre tid til den enkelte elev og større arbejdsro i klasserne.
Faglig	Paradisbakkeskolen oplever, at to-lærerordningen:

begrundelse	<ul style="list-style-type: none"> <li>- skaber bedre tid til den enkelte elev og større arbejdsro</li> <li>- har en positiv indflydelse på elevernes trivsel og faglige udbytte</li> <li>- styrker undervisningsdifferentieringen</li> <li>- mindsker uro i klassen</li> </ul>
-------------	---

Den reviderede oversigt over de samlede ansøgninger er vedlagt sagen.

### **Supplerende sagsfremstilling til kommunalbestyrelsen den 23. september 2021**

Folkeskolernes ansøgninger om nedsat undervisningstid blev behandlet på Børne- og Skoleudvalgets møde den 1. juni 2021. Børne- og Skoleudvalget anbefalede ansøgninger fra skolerne til kommunalbestyrelsens godkendelse. Kommunalbestyrelsen skulle have behandlet disse ansøgninger på mødet den 23. juni. Punktet blev desværre ikke videresendt fra Børne- og Skoleudvalget til kommunalbestyrelsens dagsorden, hvorfor der fortsat mangler en endelig politisk beslutning vedrørende skolernes muligheder for at nedsætte undervisningstiden i skoleåret 2021/2022 med de ansøgte timetal.

Regeringens melding om de øgede frihedsgrader og opfordringen til skolerne om at udnytte fleksibiliteten med formålet om at øge læring og trivsel i dette skoleår, kom midt i skolernes planlægning. [Jf. aftalen Aftale om håndtering af faglige udfordringer hos elever i grundskolen og på ungdoms- og voksenuddannelser](#). Skolerne har pt. planlagt skoleåret 2021-22 med det nedsatte undervisningstimetal efter aftale med skolechefen. Det er sket med det forbehold, at der henover skoleåret er mulighed for at justere timetallet efterfølgende, hvis ansøgninger ikke bliver imødekommet.

## **Punkt 7: Forældrebetaling til ekskursioner, lejrskoler og skolerejser i folkeskolen**

Åbent punkt

## **7 Forældrebetaling til ekskursioner, lejrskoler og skolerejser i folkeskolen**

17.04.04G00-0002

<b>Behandling</b>	<b>Mødedato</b>	<b>Åbent punkt</b>	<b>Lukket punkt</b>
Børne- og Skoleudvalget	24-08-2021	7	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	7	

### **Politisk sagsgang**

Børne- og Skoleudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelsen beslutter

### **Resumé**

Kompetencen til at beslutte og fastsætte forældrebetaling til forplejning samt dækning af øvrige udgifter til ekskursioner, lejrskoler og skolerejser i folkeskolen er udlagt til kommunalbestyrelsen jævnfør folkeskoleloven § 50, stk. 7 og 8. Ifølge folkeskolelovens § 40, stk. 5 kan kompetencen til at træffe beslutning om forældrebetaling til ekskursioner, lejrskoler og skolerejser delegeres til skolebestyrelserne, der dermed fastsætter principperne for forældrebetaling på den enkelte skole. Der skal træffes beslutning om, hvorvidt kommunalbestyrelsen ønsker at delegerer disse kompetencer til skolebestyrelserne.

### **Indstilling og beslutning**

Servicedirektøren indstiller, at

- a) kommunalbestyrelsen delegerer kompetencen til at træffe beslutning om forældrebetaling i forbindelse med forplejning på ekskursioner, lejrskoler og skolerejser til skolebestyrelserne
- b) kommunalbestyrelsen delegerer kompetencen til at træffe beslutning om forældrebetaling i forbindelse med øvrige udgifter til ekskursioner, lejrskoler og skolerejser til skolebestyrelserne

Børne- og Skoleudvalget den 24. august 2021:

Ad. A: Anbefales. Maike Fiil undlader at stemme.

Ad. B: Anbefales. Maike Fiil undlader at stemme.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

For stemte 12: Liste A, liste K og liste Ø

Imod stemte 10: Liste O, liste V og liste W

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen.

Indstillingen er godkendt.

## Sagsfremstilling

I folkeskoleloven er det anført i § 50, at forældre kan opkræves betaling til dækning af udgifter til forplejning ved lejrskoler, skolerejser eller andre ekskursioner samt dækning af øvrige udgifter i samme forbindelse. Beslutningen herom kan delegeres fra kommunalbestyrelsen til den enkelte skolebestyrelse, der således vil kunne træffe beslutning om, hvorvidt forældrene skal opkræves betaling for forplejning i forbindelse med ekskursioner, lejrskoler og skolerejser jf. folkeskolelovens § 50, stk.7.

Skolebestyrelsen vil ligeledes kunne få kompetence til at beslutte, hvorvidt der kan opkræves forældrebetaling til øvrige udgifter i forbindelse med ekskursioner, lejrskoler og skolerejser jf. folkeskolelovens § 50, stk. 8, eksempelvis ved at elever og forældre sparer op eller foretager fælles indsamling til udgifter, som hverken kommune eller skole er forpligtet til at afholde. Skolen vil imidlertid ikke kunne kræve, at de enkelte forældre betaler et bestemt beløb. Dette gælder, uanset om der er tale om et mindre beløb til fx en klassekasse, hvor pengene går til forskellige supplementer i forbindelse med ekskursioner og lejrskoler, eller større beløb til en skolerejse.

Praksis er i dag, at skolerne opkræver et beløb svarende til det anslåede, sparede hjemmeforbrug i forbindelse med lejrskoler og skolerejser på 75 kr. pr. dag. I tilfælde af ekskursioner medbringer eleverne oftest madpakker.

Administrationen anbefaler, at kompetencen til at træffe beslutning om forældrebetaling til forplejning og øvrige udgifter delegeres til skolebestyrelserne af hensyn til smidigheden i den daglige drift på folkeskolerne.

### Opkrævning af forældrebetaling

Såfremt kommunalbestyrelsen beslutter at delegerer kompetencen til at beslutte, hvorvidt der skal opkræves forældrebetaling i forbindelse med lejrskoler, skolerejser eller andre ekskursioner til skolebestyrelserne, vil de enkelte skoler skulle træffe beslutning om den pågældende forældrebetaling i forbindelse med det pågældende arrangement. Skolebestyrelsen kan fastsætte en maksimal opkrævning, hvorefter relevante fagpersoner træffer beslutning om beløbet i forbindelse med hver begivenhed.

Forældrene vil således kunne blive opkrævet betaling for børnenes forplejning under ekskursionen, lejrskolen eller skolerejsen, men skal ikke betale for børnenes deltagelse i undervisningen, da undervisningen i folkeskolen jf. grundlovens § 76 er fri. Lejrture og ekskursioner betragtes som en del af undervisningen, hvilket betyder, at skolen skal dække alle nødvendige udgifter som eksempelvis transport, ophold og entré.

Ifølge folkeskolelovens § 50 samt 'Vejledning om ekskursioner, lejrskoler og skolerejser mv. i folkeskolen' (VEJ nr. 12 af 23/02/1999) skal forældrebetalingen til lejrskoler, skolerejser og ekskursioner fastsættes under hensyn til et anslået sparet hjemmeforbrug, der i 1998 ligger på mellem 30 og 50 kr. pr. dag. Børne- og Undervisningsministeriet oplyser på deres hjemmeside, at et beløb på cirka 75 kroner per dag synes rimeligt i 2017. Forældrene må ikke afkræves et højere beløb til forplejningen end det, som udgiften hertil reelt udgør. Forskudsvis opkrævning inden rejsen må derfor ske på grundlag af et forsigtigt skøn.

Såfremt kommunalbestyrelsen beslutter at delegerer kompetencerne til opkrævning af forældrebetaling i forbindelse med ekskursioner, lejrskoler og skolerejser til skolebestyrelserne, vil

dette blive tilføjet den gældende kompetencefordelingsplan samt bilaget til styrelsesvedtægten, der trådte i kraft pr. 1. august 2021.

### **Økonomiske konsekvenser**

-

### **Supplerende sagsfremstilling**

-

## **Punkt 8: Afrapportering af ældreanalysen.**

### **Bilag**

Afrapportering - Ældreanalysen. Final 18082021

Bilag 1\_5 Afrapportering - Ældreanalysen

Bilag 6\_10 Afrapportering - Ældreanalysen

Bilag 11\_18 Afrapportering - Ældreanalysen

Bilag 1\_5 Afrapportering - Ældreanalysen

Afrapportering. Pixi udgave

Åbent punkt

## **8 Afrapportering af ældreanalysen.**

27.00.00G01-1660

<b>Behandling</b>	<b>Mødedato</b>	<b>Åbent punkt</b>	<b>Lukket punkt</b>
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	8	

### **Politisk sagsgang**

Social- og Sundhedsudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelse beslutter

### **Resumé**

På et fælles udvalgsmøde mellem social- og sundhedsudvalget og økonomi-, erhverv- og planudvalget den 7. maj 2018 besluttede øens politikere at igangsætte en grundig analyse af ældreområdet på Bornholm, hvilket kommunalbestyrelsen på sit møde den 28. juni vedtog et kommissorie for.

Kommissoriet udtrykte et politisk ønske om at komme længere ned i strukturen, organiseringen og selve materien for at finde ud af, hvorfor der er et højt sygefravær, og hvorfor det er svært at holde en høj medarbejdertrivsel.

Alle medlemmer af kommunalbestyrelsen stemte for forslaget om at gennemføre den grundige undersøgelse og analyse af kommunens ældreområde. Analysens mål var overordnet set at sikre, at ressourcerne til ældreområdet anvendes, så de skaber størst mulig værdi for borgerne. Medarbejderne på området skulle tages med på råd og involveres.

Det er nu tid til at konkludere på det store arbejde og de indsatser, der er arbejdet løbende med i de 3 år. I processen har vi løbende kigget fremad og rapportens anbefalinger og beskrivelse af det videre arbejde peger på det fortsatte arbejde med fokusområder og hovedtemaerne.

I rapporten er der gjort grundig rede for analysen, resultater og det, der arbejdes videre med.

Rapporten forelægges

- SSU 23/8
- CenterMED 7/9
- Følgegruppe 10/9
- Ældreråd 15/9
- Kommunalbestyrelse 23/9
- Handicapråd 11/10

### **Indstilling og beslutning**

Servicedirektøren indstiller, at Social- og Sundhedsudvalget:

- a) Sender rapport og analyse til høring i Handicaprådet og Bornholms Ældreråd.
- b) At Kommunalbestyrelsen godkender rapport og analyse.

Social- og Sundhedsudvalget den 23. august 2021:

- a) Godkendt.
- b) Anbefaler rapport og analysen.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Godkendt.

## Sagsfremstilling

Nedenfor er opsummering af temaerne i ældreanalysen. Der er tal og resultatmateriale i nedenstående fremstilling, ved enkelte af temaerne. Der kan hentes mere tal og resultatmateriale i selve rapporten og tilhørende bilag

### Opsummering på hovedtemaer

#### 1. Kerneopgave

I Hovedtemaet **"Kerneopgave"** er konklusionen, at Kerneopgaveformuleringen nu er omsat til praksis, således at den fungerer som et levende og dynamisk redskab til at prioritere opgaver og fokusere på borgerne i hverdagen. Skemaerne med de 3 dimensioner og synliggørelse af værdi og viden, hænger nu synligt i teamenes grupperum og hensigten er, at der fortløbende skal være opfølgninger på formuleringerne og brugen af dem.

Arbejdet med kerneopgaven er et væsentligt element i det paradigmeskift og den kulturforandring, som Center for Ældre arbejder med i disse år. Det vil være gavnligt for "Kerneopgaven omsat til praksis", at der regelmæssigt sættes fokus på den og den tilhørende betydning for måden, hvorpå arbejdet tilrettelægges og udføres.

Vi ønsker, at udvikle på kerneopgaven også på tværs af centre, og bruge den som redskab til udvikling af samarbejdet. Vores vision er, at Center for Ældre samarbejder med f.eks. Center for Sundhed og Forebyggelse i en fælles forståelse af kerneopgaven og at dette omsættes i praksis helt borgernært.

#### 2. Organisation og borgerrettet kvalitet

Drøftelser og arbejde med hovedtemaet **"Organisation og borgerrettet kvalitet"** har medført en række små forandringer og justeringer i fx arbejdsgange, pjecer og det interne samarbejde.

Under dette hovedtema er der desuden sket en væsentlig ændring i vilkår for ledelse, planlægning og for medarbejderindflydelse på planlægningen i Hjemmeplejen. Den samlede konklusion af evalueringen peger på, at vi er nået et godt stykke, men der er fortsat grund til at se på ledelse og vilkår for denne.

Fra trivselsmåling i slutningen af 2020 ses en positiv udvikling i ledelseskvaliteten som peger på, at der skal arbejdes videre ad denne vej.

	2018	2019	2020			2021
	Resultater indeks		Resultater indeks	Mål drøftet i CenterMED 8.1.2020	Selvom vi kun har nået 2 ud af 7 mål sat i januar 2020, så har der været en positiv udvikling på 6 ud af 7 spørgsmål fra 2018 til 2020, hvilket var det mål vi satte fra	
Min leder har tilstrækkelig faglig viden	75,6		76,5	75,6		
Min leder er en god personaleleder	68,5		69,4	75		
Min leder kommunikerer klart og tydeligt	67,5		68,6	75		
Min leder yder mig støtte og hjælp, når jeg har brug for det	74,3		74,7	74,3		

Min leder anerkender mit arbejde	76,9		74,7	76,9	start
Jeg har tillid til min leder	73,9		74,1	75	
Ledelseskvalitet:	72,4		73,2	75+	

Der er behov for et kulturskift, hvor kommunikation indtænkes i hele centeret og i alle tiltag og indsatser og hvor tillidsfulde relationer, inddragelse og bottom-up ledelse er nøgleord. Planlægning af opgaven skal være tæt på dem, der har opgaven.

I den kommende tid skal der ses på Vilkår for ledelse på Plejeboligområdet. Der bliver udarbejdet en handleplan og evt. forslag til en ny organisering af Plejeboligområdet mhp. reduktion af ledelsesspændet. Forslaget lægges op som en anbefaling i analysen og til politisk behandling i efteråret 2021.

### 3. Sygefravær

I Projekt "Nedbringelse af sygefravær i Center for Ældre" arbejdes der under **hovedtemaet "Sygefravær"** med at have handleplaner på teamniveau til nedbringelse af sygefravær og fremme trivslen. Projektet er også et kulturprojekt. Udover at sænke fraværet, så skal trivslen, arbejdsglæden og nærværet øges. Dette gælder både for medarbejdere og ledere. Vi ønsker at alle ledere og medarbejdere taler om, hvad trivsel er og betyder i hverdagen. Vi drømmer om at blive ved med at sætte trivsel på dagsorden i hverdagen, ved alle møder og i al kommunikation. Handleplaner er noget vi kontinuerligt arbejder med, således at hvis der er en udfordring, bliver der lagt en plan for at løse problemer.

Resultaterne af et mindre sygefravær er, at det hjælper os med at have ressourcer til at kunne nå opgaverne, men også med at fremme kontinuitet hos borgerne og have et godt arbejdsfællesskab.

Arbejdet med data i praksis skal styrke det fælles fokus på hvorvidt de indsatser der iværksættes virker efter hensigten og på den måde sikre at vi arbejder videre med det der virker og hurtigt kan afslutte det, der ikke gør.

I arbejdet med data er vi i flere områder i gang med at etablere tavlemøder, der skal understøtte dette fælles perspektiv. Det er særligt hjemmeplejen samt de teams på plejeboligområdet, der arbejder med innovation, som er i gang med implementering af tavlerne. Vi håber at kunne samle erfaringerne med dette i løbet af efteråret, hvorefter hele Center for Ældre vil kunne arbejde datadrevet og med fælles styring.

I arbejdet med handleplaner i sygefraværprojekt gennemfører Center for Ældre en række afprøvninger, som vi følger effekten af ved at samle data før, undervejs og efter afprøvning. Eksempler på dette er afprøvning af arbejdssko og afprøvning af massagestol.

Sygefraværet har udviklet sig i nedadgående retning.

#### Gennemsnitlig sygefraværsprocent

	2016	2017	2018	2019
Kort fravær	4,05 %	4,02 %	4,61 % (4,34)	4,4 % (4,3)
Langt fravær	3,26 %	2,63 %	3,51 % (3,8)	3,8 % (3,9)
Total	7,31 %	6,65 %	8,13 %	8,2 %

#### Gennemsnitlig sygefraværsprocent 2020

	jan-maj	Jan-sept.	2020	Mål
Kort fravær	4,6	4,1	4,08	
Langt fravær	4,9	4,9	5,06	

Total	9,5	9,0	9,1	7,2 %
-------	-----	-----	-----	-------

#### Gennemsnitlig sygefraværsprocent 2021

	jan-juni	Mål
Kort fravær	3,4 %	
Langt fravær	4,1 %	
Total	7,5 %	7,0 %

Sygefraværet i juli 2021 var 5,7%

#### 4. Innovation

Center for Ældre og ældreområdet i det hele taget, er på vej ind i en ny epoke, hvor vi skal tale om udfordringer og finde løsninger på en ny måde og med et tydeligt og accepteret sigte om, at rehabilitering, velfærdsteknologi og innovation er en del af hverdagen og opgaveløsningen.

Det er disse ting vi har arbejdet med i **hovedtemaet "Innovation"**

Vi er bevidste om, at de udfordringer, vi har på Bornholm, også findes i ældreplejen i andre kommuner. Det er f.eks. ikke et lokalt problem, at der mangler fagligt uddannede medarbejdere og at vi skal være rustet til, at der flere ældre, der kan få brug pleje og hjælp.

#### 5. Kompetenceudvikling

Under **hovedtemaet "Kompetenceudvikling"** er konklusionen, at den systematiske kompetencescreening og deraf følgende kortlægning og planlægning af kompetenceudviklingsaktiviteter (årshjul) er det redskab til kompetenceudvikling vi fortsat vil bruge. Vi tror på, at borgerens oplevelse af kvalitet har sammenhæng med medarbejdernes sikkerhed i arbejdet og at de mere komplekse forløb, vi forventer at få ind i Hjemmeplejen i fremtiden, kalder på løbende kompetenceudvikling.

Der er netop afviklet kompetencescreening.

#### 6. Rekruttering

Rekrutteringsvanskeligheder og stigende behov for hjælp kalder på, at vi ser på alle potentialer, der kan skabe balance og sikre, at vi også i årene fremover kan yde en høj velfærds-kvalitet til de borgere, der har mest behov, og med de ressourcer, vi har.

**Hovedtemaet "Rekruttering"** i Ældreanalysen har været en væsentlig medvirkende faktor til at undersøge og forstå kulturen på Ældreområdet og den betydning Ældreområdet har i vores lokalsamfund og for borgerne.

Men vigtigst har Ældreanalysen givet os en større forståelse af og viden om, hvor meget de forskellige udfordringer griber ind i hinanden og at en samlet løsning af vores udfordringer er afhængig af løsninger af de mange andre udfordringer, som Ældreanalysen har sat fokus på.

#### ***Dette er vi lykkedes med***

Vi satte os i 2018 mål, som vi nu efter 3 års arbejde kan se er nået helt, eller er i god proces med at nå. Det har stor betydning at:

- Forståelse og brug af kerneopgaveformuleringen i vurdering og prioritering i dagligdagen
- Ledelsesspændet på Hjemmeplejens område er reduceret. Der er blevet mere nærværende ledelse
- Ledelsen har fået mere administrativ støtte på Plejeboligområdet
- Sygefraværet er reduceret

- Budgetoverholdelse i 2020. Det er realistisk at forvente, at der er budgetoverholdelse også i 2021 og fremover
- Vikarforbrug er reduceret væsentligt
- Der er kommet flere faguddannede medarbejdere
- Andelen af mænd er øget
- Antal af borgere, en medarbejder besøger, er reduceret (Hjemmeplejen)
- Antal forskellige medarbejdere i borgers hjem er reduceret (hjemmeplejen)

### ***Dette arbejder vi videre med***

Vi er bevidste om, at der fortsat skal være fokus på de mål, der er opnået og arbejdes for at vedligeholde og understøtte de faktorer og vilkår, der gjorde, at det lykkedes at nå målet. Sideløbende er der opstået behov for at arbejde mod nye mål eller arbejde videre med de samme mål. Samfundet er hele tiden i bevægelse og der opstår ændrede vilkår og muligheder undervejs.

- Borgerinddragelse og brugertilfredshed i hjemmeplejen: Der er indenfor Innovation udviklet et koncept til borgerinddragelse som inkluderer dem, der reelt er brugerne. Dette vil vi gerne gøre mere af og udbrede bredt.
- Rekruttering, at der er tilstrækkeligt med medarbejderressourcer til at løse kerneopgaven
- At sygefraværet reduceres yderligere og trivslen øges
- Dokumentation, viden om FSIII; at medarbejder oplever at være sikker i opgaveløsningen og dokumentation, så dokumentationen alene handler om vidensdeling, patientsikkerhed og borgers retssikkerhed
- Samarbejde mellem plejeområderne og Myndighed skal udvikles til at handle om ydelser og indhold.
- Rehabilitering, at DigiRehab bliver et redskab alle medarbejdere anvender i det rehabiliterende arbejde
- Implementere velfærdsteknologi i individuelle situationer og stor i skala, hvor der er evidens for anvendelse og god økonomi i det.
- Kompetenceudvikling: at Kompetencescreeninger sker løbende og at kompetenceudviklingsårshjulet justeres, som der er behov for.
- Kerneopgave: At vi på tværs af centre fortsat udvikler samarbejdet i den borgernære velfærd og at Kerneopgaven kan være et nyttigt redskab til dette.
- Tavlemøder: at tavlemøder anvendes som redskab til at leder og medarbejdere holder snor i indsatserne og kompetenceudviklingen

Det overordnede mål for Ældreområdet er at, borgerne oplever sig mødt og understøttet af faglighed og kompetence, samt at der er balance mellem økonomi og ressourcer.

Vi arbejder for øget sammenhæng og tydelighed.

Det, vi siger vi gør, kan også ses i det, vi gør.

Et eksempel er Hovedtemaet Innovation, der sammen med rehabilitering er en del af handleplan til at sikre velfærd til flere, med de ressourcer vi har. Hermed har den en indflydelse på i hvor stort omfang vi vil have rekrutterings udfordringer.

Dette fordrer at handleplaner til at løse problemstillinger og udfordringer skal være bundet sammen som en del af en systematisk handleplan både i hvert enkelt team og på overordnet centerniveau.

Det er en vigtig opgave fremadrettet, at skabe forbindelse mellem de forskellige handleplaner

så der er tydelighed og sammenhæng mellem de indsatser der iværksættes fremadrettet. De skal give mening for alle i Center Ældre.

Som redskab til dette indføres tavlemøder på alle niveauer fra september 2021. De handleplaner der holdes snor i på tavlemøderne går, igen på alle ledelsesniveauer og der skabes et tydeligt sigte med at behandle og følge op på handleplanerne og de løsninger, der er aftalt.

### *Anbefalingerne og videre plan*

I et langt perspektiv over 5 år ser vi, at Center for Ældre er en arbejdsplads, som har fokus på rehabiliterende og innovativ opgaveløsning med brug af velfærdsteknologi, hvor vi samarbejder med borgerne og understøtter deres ressourcer og muligheder for at leve et aktivt selvbestemmende og værdigt liv. Borgerne mærker det i hverdagen ved en øget inddragelse i tilrettelæggelse af hjælp og valg af løsninger. Samtidig er der et fortsat fokus på værdighed i livets sidste fase, og i de situationer, hvor rehabilitering ikke kan anvendes.

Innovation og velfærdsteknologi er en helt naturlig og uundværlig del af både myndigheds vurdering, de sundhedsfaglige indsatser samt ikke mindst det daglige samarbejde med borgeren ved personlige og praktisk hjælp. Vi ser også, at i det tværfaglige samarbejde er det kerneopgaven, der er styrende for både den måde, vi arbejder sammen på og de løsninger, der arbejdes med.

Der vil fortsat være brug for fagligt uddannede medarbejdere, der har kompetencerne til den stigende kompleksitet i opgaven.

En del af opgaverne både i hjemmeplejen og i plejebolig vil kunne løses af andre faggrupper, der har sociale, pædagogiske eller andre sundhedsfaglige kompetencer, hvilket kunne give flere muligheder i rekrutteringsarbejdet, men også en bredere vifte af kompetencer ind i Ældreområdet. Der er dog barrierer i overenskomsterne i forhold til at få lov til at ansætte f.eks. pædagogiske assistenter. Vi ønsker, at der på overordnet politisk plan i samarbejde med de faglige organisationer arbejdes med at nedbryde disse barrierer, så vi om 5 år kan have både pædagogisk uddannet personale, farmakonomer og andre relevante faggrupper ansat. Ledelsesorganisationen og kommunikationen i den er styrket, og leder bedriver nærværende ledelse, der styrker samarbejdet med borgeren og dennes livskvalitet, fagligheden og trivselen blandt medarbejderne og samarbejdet med myndighed.

Center for Ældre inddrager ledere og medarbejdere mere i arbejdsgrupper, som skal udfolde problemstillinger inden beslutningstagen og følge indsatser, der sættes i værk, således at beslutninger er endnu mere begrundet i forhold omkring de problemstillinger, som skal løses. Borgernes stemme og inddragelse er tydelig. Det gælder både den enkelte borger og den daglige planlægning, og det gælder, når vi udvikler Ældreområdet.

### **Økonomiske konsekvenser**

-

### **Supplerende sagsfremstilling**

-

Til høring i Handicaprådet

Handicaprådet den 6. september 2021:

Handicaprådet anerkender de resultater der er opnået via arbejdet ud fra ældreanalysen - og ser frem til, at der fortsat sker en udvikling henimod de nye mål, der arbejdes videre med.

Bemærkninger fra Bornholms Ældreråd vil foreligge på mødet, idet de holder næste møde den 23. september 2021.

Til høring i Bornholms Ældreråd, den 23. september 2021:

Bornholms Ældreråd, den 23. september 2021:  
Ældreanalysen har mange positive mål og viser allerede gode resultater, hvad angår organisering og personaleudvikling - alt i alt spændende læsning.

Så meget desto mere ærgerligt er det, at kunne se, at det fremlagte budget synes at spænde ben, for de gode planer og visioner.

Bornholms Ældreråd følger med interesse implementeringen af ældreanalysen, herunder udarbejdelse af handle- og tidsplaner.

## **Punkt 9: Godkendelse af Bornholms strategi for grøn mobilitet 2040**

### **Bilag**

Bilag 1 - Bornholms strategi for grøn mobilitet 2040 \_ august udkast

Bilag 2 - Pixiversion af Bornholms strategi for grøn mobilitet 2040

Pixiudgave af Strategi for grøn mobilitet \_ version 25 august 2021

Bornholms strategi for grøn mobilitet - version 27 august 2021

Åbent punkt

## 9 Godkendelse af Bornholms strategi for grøn mobilitet 2040

00.16.02P22-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	25-08-2021	2	
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	15-09-2021	9	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	9	

### Politisk sagsgang

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller  
Natur- og Miljøudvalget indstiller  
Økonomi-, Erhvervs og Planudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelsen godkender

### Resumé

Med udgangspunkt i kommissoriet for grøn mobilitet, som godkendtes af [kommunalbestyrelsen den 28. januar 2021](#), har Særligt udvalg om klima og bæredygtighed udarbejdet en strategi for grøn mobilitet, der nu fremlægges til kommunalbestyrelsens godkendelse.

Bornholms strategi for grøn mobilitet udgør sammen med Bornholms Energipolitik og Strategi 2040 det samlede billede af politiske rammedokumenter relateret til energi, forsyning og forbrug. Bornholms strategi for grøn mobilitet har til formål at anvise, hvordan transportens fossile CO<sub>2</sub>-udledning samt luft og støjforurening reduceres på Bornholm.

Der er vedlagt en pixiudgave af strategien (bilag 2), som giver et simpelt overblik over strategiens mål og indsatsområder.

### Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at,

- Bornholms strategi for grøn mobilitet 2040 godkendes.

Natur- og Miljøudvalget den 24. august 2021:

Natur- og Miljøudvalget kan ikke anbefale Bornholms strategi for grøn mobilitet på grund af stemmelighed.

Else Merete Knoop og Ole Rødvig anbefaler strategien til Kommunalbestyrelsens godkendelse.

Kim Jacobsen kan ikke anbefale strategien, idet han afventer sin stillingtagen og

Niclas Fick kan ikke anbefale strategien, idet han ønsker større fokus på cykliste.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 25. august 2021:

Udvalget anbefaler strategien til Kommunalbestyrelsens godkendelse med rettelser, som fremgår af dokumenterne "Pixiudgave af Strategi for grøn mobilitet, version 25. august 2021" og "Bornholms Strategi for grøn mobilitet - version 27. august 2021", som er tilknyttet referatet.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 15. september 2021:  
Særligt udvalg om klima og bæredygtigheds indstilling anbefales.

Linda Kofoed Persson og Kirstine van Sabben kan ikke medvirke, idet de afventer deres stillingtagen.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:  
Særligt udvalg om klima og bæredygtigheds indstilling godkendt.

Liste O og liste W kan ikke medvirke.

## Sagsfremstilling

Med udgangspunkt i kommissoriet for grøn mobilitet, som godkendtes af [kommunalbestyrelsen den 28. januar 2021](#), har Særligt udvalg om klima og bæredygtighed udarbejdet en strategi for grøn mobilitet, der nu fremlægges til kommunalbestyrelsens godkendelse.

Formålet med Bornholms strategi for grøn mobilitet er at reducere transportens fossile CO<sub>2</sub>-udledninger samt luft- og støjforurening på Bornholm - samtidig med, at mobiliteten på Bornholm er effektiv og god. Strategien skaber sammenhæng mellem de politiske mål og de tiltag bornholmske virksomheder, bornholmere, Bornholms Regionskommune og øvrige interesser skal iværksætte for at indfri målene.

## Mål, delmål og strategiske indsatsområder

Bornholms Energipolitik og Strategi 2040 har indlagt delmål for CO<sub>2</sub>-reduktioner for landtransporten frem mod 2040, hvor målet er, at transporten på Bornholm er fossilfri. Der er lagt op til følgende delmål: 2020-2025 (9.000 tons), 2025-2032 (23.000 tons) og 2032-2040 (38.000 tons).<sup>1</sup> Det er disse mål, Bornholms strategi for grøn mobilitet vil indfri (det bemærkes, at perioden 2023-2032 er justeret til 2025-2030). Til det formål fokuseres på følgende indsatsområder:

- Ladeinfrastruktur
- Omstillingen af privat- og erhvervsbilisme
- Grøn transport i egen flåde, via indkøb og udbud og gennem aktivt ejerskab
- Omstilling af tung transport
- Kombinationsrejser – Mobility as a service
- Den kollektive transport
- Cyklisme
- Samkørsel og delebilisme

Overordnet står strategien på to ben: den søger dels at fremme omstillingen af fossile køretøjer til eldrevne køretøjer eller køretøjer på grønne brændsler. Dernæst sigter strategien mod at ændre transportvaner i en grønnere retning, der skal bidrage til at reducere privatbilismen.

Strategien anviser konkrete veje til at opnå disse mål (tabel 1). Det vil imidlertid være nødvendigt, at identificere yderligere reduktionsveje for at indfri delmålet i 2025, herunder stimu-

---

<sup>1</sup> Kommissoriet for strategi for grøn mobilitet, BRK, 2021.

lere de nødvendige adfærdsændringer hos bornholmerne. Selvom mange af de tekniske løsninger for omstilling af transporten er velkendte, er der en forventning om, at den eksponentielle stigning i antallet af elbiler først for alvor slår igennem efter 2025. Det samme gør sig gældende for den tunge trafik.

**Tabel 1: Oversigt over strategiens delmål**

Nr.	Mål	Delmål	CO <sub>2</sub> -reduktioner <sup>4</sup>	Årstal	Primære aktører
1.0	Bornholms transport skal være fossilfri i 2040	2025: 9.000 t CO <sub>2</sub> per år 2030: 32.000 t CO <sub>2</sub> per år 2040: 70.000 t CO <sub>2</sub> per år	2025: 9.000 t CO <sub>2</sub> 2030: 23.000 t CO <sub>2</sub> 2040: 38.000 t CO <sub>2</sub>  Total 2040: 70.000 t CO <sub>2</sub>	2040	Kommunalbestyrelsen Bornholmere Bornholmske virksomheder Trafik- og transportselskaber Regeringen/staten
<i>Omstilling til grønne drivmidler</i>					
2.0	Bornholms ladeinfrastruktur er udbygget, så alle bornholmere og gæster har mulighed for at køre på el	2022: Langsigtet plan udarbejdet  2022: Etablering af én ladestander til busdrift	-	2030	Kommunalbestyrelsen Bornholms forsyningselskaber Bornholmske virksomheder Bornholmere Ladeoperatører
2.1	Fossile biler erstattes med elbiler svarende til %-vis andel af ambitionen om 1.000.000 elbiler på landsplan i 2030	2025: 700 elbiler 2030: 6.800 elbiler 2040: 18.500 elbiler <sup>5</sup>	2025: 1.300 t CO <sub>2</sub> 2030: 12.600 t CO <sub>2</sub> 2040: 20.400 t CO <sub>2</sub>  Total 2040: 34.300 t CO <sub>2</sub> <sup>6</sup>	2040	Bornholmere (bilisterne) Bornholmske bilforhandlere Banker og finansieringskilder Kommunalbestyrelsen Delebilsklubber
2.2	Fossile varevogne erstattes med el- varevogne	2025: 15% omstillet 2030: 85% omstillet 2040: 100% omstillet	2025: 1.700 t CO <sub>2</sub> 2030: 7.800 t CO <sub>2</sub> 2040: 1.700 t CO <sub>2</sub>  Total 2040: 11.200 t CO <sub>2</sub>	2040	Bornholmske virksomheder Bornholmske håndværkere Kommunalbestyrelsen
2.3	Landbaseret transport af varer og tjenesteydelser til Bornholms Regionskommune foregår grønt og bæredygtigt	2024: Mål fastlagt i udbuds- og indkøbspolitikken svarende til kommunens egen omstillingsgrad 2030: Jf. ovenfor	-	2040	Kommunalbestyrelsen Bornholmske virksomheder og leverandører Bornholmske transportører
2.4	Omstilling af kommunens* flåde  (*administrationen, omfattet af flådestyringen)	2022: Der udarbejdes en plan for omlægning af den samlede flåde under 3.500 kg., så personbiler løbende udskiftes til el 2025: personbiler 70 % omstillet 2030: personbiler 100% omstillet 2030: Varevogne 100% omstillet 2040: Den tunge trafik 100% omstillet til fossilfri drivmidler	Udledninger fra kommunens personbiler (ca. 1.000 tons CO <sub>2</sub> ) er talt med i 2.1	2040	Kommunalbestyrelsen
2.5	Offentlig transport – kollektiv-, flex- og servicetrafik kører på fossilfri drivmidler	2025: Egendrift 50% omstillet 2030: Egendrift er 100% omstillet, herunder eksterne leverandører	2025: 1.450 t CO <sub>2</sub> 2030: 1.450 t CO <sub>2</sub>  Total 2030: 2.900 t CO <sub>2</sub>	2030	BAT Private buschauffører Kommunalbestyrelsen
2.6	Privat- og turistkørsel kører på fossilfri drivmidler	2030: 50% omstillet 2040: 100% omstillet	2030: 650 t CO <sub>2</sub> 2040: 650 t CO <sub>2</sub>  Total 2040: 1.300 tons CO <sub>2</sub>	2040	Private buschauffører Destination Bornholm Turister
2.7	Den tunge transport (landbrug og lastbiler) <sup>7</sup> kører på fossilfri drivmidler	Delmål for 2025 og 2030 tilgår i næste iteration af strategien	Total 2040: 20.400 t CO <sub>2</sub>	2040	Bornholmske virksomheder Bornholmske transportører Bornholmske landmænd Bornholms forsyningselskaber Kommunalbestyrelsen

Gode alternativer til bilen					
3.1	Nulvækst i antallet af biler på Bornholm	2023: Etablering af ti delebilsklubber (som en af flere indsatser, der bidrager til nulvækst).	-	2025	Borgerforeninger Brugsforeninger Delebilsselskaber
3.2	Der udvikles et koncept for kombinationsrejser- Mobility as a Service på Bornholm	2025: Kombinationsrejser via en Maas-platform er muliggjort	-	2030	BAT Kommunalbestyrelsen
3.3	Cyklisme skal udbredes, herunder hverdagscyklismen	2022: I dialog med borgerne udarbejdes en plan for overflytning af korte og mellemlange ture fra bil til cykel/elcykel 2025: Udvidelse af cykelruterne 2030: 25% af alle korte bilture under tre km flyttes til cykel 2030: 5% af alle bilture mellem tre og ti km flyttes til el-cykler	2025: 300 t CO <sub>2</sub> 2030: 300 t CO <sub>2</sub> Total 2040: 600 t CO <sub>2</sub>	2030	Bornholmerne Borgerforeninger Bornholmske virksomheder Kommunalbestyrelsen
3.4	Vækst i antal passagerer i den kollektive transport	2022-2023: Der udarbejdes en plan for at gøre den kollektive transport mere attraktiv 2030: 5% af de lange bilture på mere end 15 km overflyttes til kollektiv	2025: 180 t CO <sub>2</sub> 2030: 180 t CO <sub>2</sub> Total 2040: 360 t CO <sub>2</sub>	2030	Bornholmerne BAT Kommunalbestyrelsen
3.5	Øget samkørsel i pendlerrejser samt i ærinde og fritidskørsel	2030: Samkørsel i pendlerrejser øges fra 13% til 20% og samkørsel til ærinde og fritidsture øges fra 32% til 37% (svarende til samlet 3% stigning i henholdsvis 2025 og 2030) <sup>8</sup>	2025: 450 t CO <sub>2</sub> 2030: 450 t CO <sub>2</sub> Total 2040: 900 t CO <sub>2</sub>	2030	Bornholmerne
3.6	Færre pendlerrejser post Corona pga. hjemmearbejdsdage	2030: 10% færre pendlerrejser i bil	2021: <sup>9</sup> 460 t CO <sub>2</sub> Total 2040: 460 t CO <sub>2</sub>	2030	Kommunalbestyrelsen Virksomhederne Bornholmerne

Strategi for grøn mobilitet genbesøges hvert andet år for at sikre dens fortsatte relevans.

### Inddragelse af interessenter og eksperter i udarbejdelsen af strategien

Der er i arbejdet med strategien inddraget så mange idéer og vinkler som muligt. Det drejer sig om udvalgmøder i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed, møder med bornholmske virksomheder og foreninger samt møder med andre aktører med interesse for Bornholms grønne omstilling. Det har på grund af COVID-19 pandemien ikke været muligt at møde bornholmerne fysisk. I stedet afholdtes der i maj 2021 et virtuelt borgermøde, som blev suppleret af en online borgerhøring. Der har også været en politisk proces, hvor der er givet status til relevante udvalg undervejs samt gennem en politisk følgegruppe.

Der er løbende blevet søgt fag- og ekspertråd i udarbejdelsen af strategien. Det gælder blandt andet samarbejdspartnere fra Danmarks Teknologiske Universitet og Gate21. Der er desuden indhentet rådgivning fra konsulentvirksomheden COWI, der har bistået med fremskrivninger og beregninger af reduktionsindsatser.

## Processen fremadrettet for Bornholms strategi for grøn mobilitet

Målene i Bornholms strategi for grøn mobilitet skal dels indfries gennem målrettede handleplaner og dels ved at integrere målsætningerne i kommunens øvrige indsats, strategier og politikker. Der vil som en del af implementeringen af strategien blive lavet en løbende prioritering, så de mest relevante handlinger igangsættes inden for de økonomiske rammer, der er til rådighed.

Arbejdet med handleplaner vil blive inddelt i to overordnede opgaver. Den ene er at lave en samlet styring af alle handleplanerne (porteføljestyling) således, at arbejdet koordineres på tværs og over tid. Den anden opgave er udarbejdelsen af selve handleplanerne, der vil danne baggrund for konkrete handlinger, der vil indfri strategiens mål. Relevante interne og eksterne aktører involveres i dette arbejde, så der skabes ejerskab. Kommunen alene kan ikke indfri strategiens mål. Processen for udarbejdelse af handleplaner følger processen, der er [vedtaget for handleplaner for energistrategien](#). Som en del af arbejdet med handleplanerne, skal der tages stilling til, hvor meget CO<sub>2</sub> en fuld gennemførelse af den enkelte handleplan forventes at bidrage med, så der bliver et håndgribeligt mål for indsatsen på handleplanniveau.

I nedenstående tabel 2 er der et samlet overblik over de foreslåede handleplaner på overskriftsniveau, samt en indikation af, hvornår de forventes udført. Med nedenstående handleplaner vil der være indsats, der omfatter alle strategiens overordnede indsatsområder. Handleplanerne komplementeres af enkeltstående indsats, der ikke omfattes af handleplaner. Det gælder fx trafikplanlægning, ejerstrategier, udbuds- og indkøbspolitik. Porteføljen over handleplaner vil løbende blive revideret, når nye muligheder og behov opstår.

Arbejdet med handleplaner for 2021 er igangsat og omfatter udarbejdelse af en langsigtet plan for ladeinfrastruktur på Bornholm samt en handleplan for borgerinddragelse i en bred mobilitetskontekst.

**Tabel 2: oversigt over handleplaner**

Handleplaner	2021	2022	2023	2024	2025
1. Langsigtet plan for ladeinfrastruktur på Bornholm					
2. Handleplan for borgerinddragelse i en bred mobilitetskontekst					
3. Forum for omstilling af tung transport					
4. Handleplan for øget hverdagscyklisme					
5. Udvikling af BAT strategi- og udviklingsplan					
6. Handleplan for kombinationsrejser - MaaS					
7. Bedre, grønnere, sundere og mere effektiv transport i BRK					
Reduktionsmål frem mod 2040 (tons CO <sub>2</sub> ): tons					9.000

Note: Handleplan 1 og 2 forventes finansieret over den eksisterende bevilling til grøn mobilitet (Bevilling 42, Erhverv, Byg og Plan). Handleplan nr. 5 og handleplan nr. 7 finansieres ikke over budgettet for grøn mobilitet, men har stor indflydelse på implementeringen af strategien. Øvrige handleplaner er afhængige af tilførsel af nye midler.

## Organisering

Det videre arbejde med grøn mobilitet foreslås organiseret som følger:

### *Politisk forankring*

Ifølge kommissoriet for strategi for grøn mobilitet har Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget, som ansvarligt udvalg både opgaven og forpligtelsen, når strategien skal anvendes strategisk, taktisk og praktisk til for eksempel at påvirke nationale dagsordener, foretage infrastrukturelle prioriteringer og langsigtet planlægning. Det overordnede ansvar for implementering af strategien vil med vedtagelsen af strategien fortsat være forankret i Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget i tæt samarbejde med relevante udvalg. Frem til nedlæggelsen af Særligt udvalg om klima og bæredygtighed i udgangen af 2021, er det udvalgets ansvar, med reference til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget, at følge implementering af strategien samt at tilrettelægge nye indsatser.

### *Administrativ forankring*

Administrativt forankres det koordinerende arbejde i Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariat, hvor der er afsat ressourcer til udviklings- og koordinationsarbejdet samt den opfølgning, der sikrer fremdrift i arbejdet med at indfri målene. For at understøtte porteføljestyrelsen og sikre den tværgående integration af strategiens målsætninger på tværs af kommunen nedsættes en styregruppe.

Styregruppen refererer til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget. Sammensætningen af styregruppen består i udgangspunktet af administrative chefer i kommunen. Derudover inddrages primæraktører, der er relevante for de opgaver, der skal løses på ad hoc basis. Styregruppen sammenlægges med Styregruppen for Bornholms Energistrategi, hvorefter styregruppen får det samlede ansvar for arbejdet med Bornholms Energipolitik og benævnes "Styregruppe for Bornholms Energipolitik".

Tabel 3: sammensætning af Styregruppe for Bornholms Energipolitik

<b>Medlem</b>	<b>Funktion i styregruppen</b>
Direktionsmedlem	Styregruppeformand
Centerchef for Natur, Miljø og Fritid	Styregruppemedlem
Centerchef for Ejendomme og Drift	Styregruppemedlem
Centerchef for Regional Udvikling, IT og Sekretariat	Styregruppemedlem
Leder af Udvikling og Plan	Styregruppemedlem

Styregruppen mødes tre gange om året for at drøfte handleplansporteføljen, prioriteringer samt fremdriften for de igangsatte handleplaner. Møderne planlægges årligt til februar, april og november. Derudover kan styregruppemøderne bruges til koordination af øvrige projekter, som bidrager til at indfri målene i energistrategien og strategien for grøn mobilitet, men som ikke er handleplaner.

## Økonomiske konsekvenser

Kommissoriet for strategi for grøn mobilitet gav mulighed for at igangsætte handlinger sideløbende med udarbejdelse af strategien. Der er truffet beslutning om, at igangsætte to handleplaner i 2021. Det drejer sig om en handleplan for langsigtet ladeinfrastruktur på Bornholm samt en handleplan for borgerinddragelse i en bred mobilitetskontekst. Med endelig godkendelse af disse handleplaner resterer der 12.550 kroner på Bevilling 42 (Erhverv, byg og plan). Yderligere handleplaner fra 2022 og 2023 forudsætter, at der afsættes nye midler. Der er indlagt forslag herom i budgetforhandlingerne pålydende 800.000 kr. om året i 2022 og 2023.

Med vedtagelsen af Bornholms strategi for grøn mobilitet forpligter Bornholms Regionskommune sig til at arbejde for, at mest muligt realiseres inden for de givne rammer, den tilgængelige økonomi, lovgivningsmæssige muligheder og teknologiske udvikling.

### **Supplerende sagsfremstilling**

-

## **Punkt 10: Informationsaktiviteter om Energiø, herunder borgermøde**

Åbent punkt

## 10 Informationsaktiviteter om Energiø, herunder borgermøde

13.35.00A50-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	26-08-2021	8	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	10	

### Politisk sagsgang

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget beslutter

### Resumé

Der ses en stor nysgerrighed fra det bornholmske samfund på konsekvenser og muligheder for Bornholm af Energiø Østersøens etablering. Det drejer sig både om indholdet i etableringen af den 2GW store havvindmøllepark Energiø Østersøen med tilhørende tekniske anlæg men også på de afledte vækst- og udviklingsmuligheder for Bornholm.

Det er derfor vigtigt at sikre en oplyst offentlig debat om projektet og at starte denne tidligt i processen. For at kunne imødekomme denne interesse og også understøtte koordineringen af de eksisterende aktiviteter i regi af Energiø-samarbejdet anmodes der i denne sag om bevilling af midler til informations- og koordineringsaktiviteter til blandt andet afholdelse af et borgermøde i oktober 2021.

### Indstilling og beslutning

Borgmesteren indstiller, at

- Der bevilges 150.000 kr. til oplysende og koordinerende aktiviteter her under ovennævnte borgermøde finansieret af Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets tilskudspulje under bevilling 42 Erhverv, byg og plan.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 26. august 2021:

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget anbefaler indstillingen til kommunalbestyrelsens godkendelse, men at midlerne dog finansieres af kommunens likvide beholdning.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets indstilling godkendt.

### Sagsfremstilling

Som en del af Klimaaftalen besluttede Folketinget sidste år etablering af Energiø Østersøen med færdiggørelse i 2030. Med etablering af en energiø kan vindmøller placeres længere væk fra kysten og et tilknyttet anlæg på land kan fordele strømmen mellem flere lande mere effektivt. Energiø Østersøen kan benytte sig af, at Bornholm allerede er en ø, og at anlægget til fordeling af strøm dermed kan placeres her. Dermed kan Energiø Østersøen være klar før Nordsøen og bliver altså verdens første energiø.

Etableringen af Energiø Østersøen med de nødvendige anlæg, der følger, rummer store muligheder for Bornholm, som også omtalt i sag til [Kommunalbestyrelsens møde](#) lige før sommerferien. Således vil etablering af verdens første energiø både kunne påvirke Bornholms strømforsyning og den grønne omstilling generelt men også skabe nye erhvervs muligheder i form af eventuel power-to-x produktion eller andre erhvervsformer, der kan have gavn af nærheden til strømmen fra møllerne fx i tilknytning til at bruge Bornholm som testø. Det er dette potentiale for vækst og udvikling, der adresseres i Vækstteam Bornholms [anbefalinger til regeringen](#) under overskriften "Bornholm som Østersøens fyrtårn for udnyttelse af grøn energi fra havvindmøller".

Energistyrelsen igangsætter her i efteråret 2021 en planproces, der skal give dem de nødvendige rammer til at kunne igangsætte de konkrete aktiviteter i forhold til etableringen af Energiø Østersøen og Energiø Nordsøen.

Som led i den proces vil Energistyrelsen gennemføre en første indledende høringsfase i efteråret 2021, hvor fokus vil være på begge energiøer som led i udarbejdelsen af en Strategisk Miljøvurdering (SMV). Efterfølgende laver Miljøstyrelsen i slutningen af 2021 frem til 2024 en offentlig proces med udarbejdelse af miljøkonsekvensrapport (tidligere kaldet VVM) for at kunne gennemføre det konkrete projekt på land (transformerstation). I relation hertil forventes det, at Bornholms Regionskommune skal gennemføre planlægning af landanlæg (kommuneplantillæg, lokalplan og tilhørende miljørapport) i 2022 og 2023.

### **Koordinations- og informationsaktiviteter**

Udvalget valgte på [mødet d. 9. december 2020](#) at følge indstillingen om at lukke for ansøgninger til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets tilskudspulje, hvor det også blev anbefalet at reservere ubrugte midler til arbejdet med Vækstteam Bornholms anbefalinger til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse koblet til potentialerne under 'Bornholm som Østersøens fyrtårn for udnyttelse af grøn energi fra havvindmøller'.

Udvalget valgte på mødet i december også at tage stilling til det videre forløb i midten af 2021. Vi er nu midt i 2021, men da der endnu er mange ubekendte forhold i arbejdet med Vækstteamets anbefalinger, er det fra forvaltningens side ikke muligt endnu at komme med konkrete anbefalinger til udmøntning. Udvalget vil derfor først senere blive præsenteret for anbefalinger til, hvordan arbejdet med tilskudspuljen kan fortsætte.

Da der imidlertid allerede nu ses behov for at sikre god information og dialog om Energiø Østersøen i det bornholmske samfund og de afledte potentialer anmodes om frigivelse af 150.000 kr. fra Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets tilskudspulje. Midlerne skal dække formidlingsindsatser som et borgermøde oktober 2021 (uddybet nedenfor), yderligere borgermøder som realiseringen skrider frem samt sikre generelle koordinerende og informerende aktiviteter, der fremmer Bornholms muligheder ift. Energiøen.

Indsatsen skal ses som en bred indsats, der overordnet, skal være med til at understøtte de erhvervspotentialer der også er beskrevet i de anbefalinger Bornholms Vækstteamet har afleveret til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, se link ovenfor.

Lederen af Udvikling og Plan får dispositionsretten over de 150.000 kr.

### **Borgermøde om Energiø ultimo oktober 2021**

Bornholms Regionskommune ønsker som led i disse oplysende aktiviteter at indkalde til et borgermøde ultimo oktober 2021. Tidspunktet er lagt i sammenhæng med Energistyrelsens indledende planproces inklusiv deres formelle Strategiske Miljøvurderingsproces (SMV) med offentlig høring.

Regionskommunens borgermøde vil således også supplere et virtuelt borgermøde, som Energistyrelsen afholder den 13. oktober, der vil omhandle plan-processens elementer. Desuden supplerer Bornholms Regionskommunes borgermøde det offentlige [informationsmøde](#)

som projektet Klar til Energiø Bornholm har afholdt og planlægger yderligere afholdelse af med fokus på de konkrete erhvervsmuligheder for de bornholmske virksomheder.

#### Formål:

At sikre god mulighed for borger-dialog samt sikre regionskommunens præcisering af de bornholmske konsekvenser og potentialer af Energiø Østersøen, når Energistyrelsen starter deres offentlighedsfase.

#### Program for Bornholms Regionskommunes borgermøde

- Velkomst ved Bornholms Regionskommune
- Oplæg ved Energistyrelsen og Energinet om Energiø Østersøen og hvilken proces der følger, herunder hvornår der vil blive gennemført yderligere og mere konkrete offentlige høringer.
- Oplæg ved Regionskommunen og eventuelt lokale partnere om mulighederne for Bornholm af Energiø Østersøen set i det store perspektiv.
- Spørgsmål og dialog i plenum
- Mulighed for efterfølgende snak ved "stande" med hver enkelt organisation

#### Tid:

Ultimo oktober 2021 i tidsrummet fra 16.30- 18.30

#### Vært:

Bornholms Regionskommune

#### Sted:

Konferencelokale et sted på Bornholm

#### Moderator

Ekstern

### **Vurdering**

Det vurderes, at kommunikationsindsatsen i forhold til arbejdet med Energiø Østersøens forankring på Bornholm med kobling til Vækstteam Bornholms anbefalinger er vigtig. Dermed kan der ske en god involvering og information om betydningen af Energiø Østersøens aktiviteter på Bornholm og de afledte potentialer som også skitseret af Vækstteam Bornholm. Indsatsen skal ses som en lille del af en samlet indsats, der er med til at løfte kommunalbestyrelsens vision omkring 42.000 borgere i 2028, samt flere af de underliggende visionsspor, primært ' At skabe 1.000 nye jobåbninger inden 2028' samt ' At bruge vores tilgængelige og lokale ressourcer bedst muligt'.

Den er samtidig en del af at indfri relevante dele af "[Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023](#)".

### **Økonomiske konsekvenser**

Midlerne bevilges fra Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets tilskudspulje under bevilling 42 Erhverv, byg og plan. Denne pulje vil dermed blive reduceret med 150.000 kr. Nedenfor er indsat oversigt over midler der er tilbage på 2021 budgettet i tilskudspuljen før og efter en eventuel godkendelse af indstillingen om de 150.000 kr.

Dispositionsoversigt ØEPU's tilskudspulje	2020	2021	2022
Anmodning aug 2021 om frigivelse til info om Energiø		150.000	
<b>Forbrugt i alt</b>	2.423.163	4.657.500	2.895.038

I alt til rådighed	3.998.482	5.073.794	3.914.769
<b>Til rådighed / overføres til næste år</b>	<b>1.575.319</b>	<b>416.294</b>	<b>1.019.731</b>

### **Supplerende sagsfremstilling til KB 23.9.2021**

Energistyrelsen oplyser nu medio september, at deres planlagte planproces med udarbejdelse af endelig plan for Energiø Østersøen, som de igangsætter her til efteråret, nu udskydes 3-4 uger. Således udskydes som det første den indledende høringsfase, der var planlagt igangsat primo oktober 2021 og tilsvarende udskydes afholdelse af det virtuelle borgermøde, som Energistyrelsen havde planlagt afholdt 13. oktober. Ny revideret tidsplan er endnu ikke udmeldt fra Energistyrelsen.

Som følge heraf vil regionskommunens borgermøde om energiø der er omtalt i denne sag med planlagt afholdelse ultimo oktober 2021 tilsvarende blive udskudt 3-4 uger og således først blive afholdt ultimo november 2021.

## **Punkt 11: Igangsætning af planlægning for solcelleanlæg ved Østerlars**

### **Bilag**

Bilag 1 - Referat fra ØEPU 19.05.2021

Bilag 2 - Høringsnotat med resumé af høringssvarene samt administrationens kommentarer

Bilag 3 - Høringssvar fra naboer m.fl.

Bilag 4 - Høringssvar fra BEOF

Bilag 5 - BEOF ansøgning vedr. Kildevad Solcellepark og Østerlars Varmeværk

Bilag 6 - BEOFs kontrakt vedr. kobling mellem solcellepark og elkedel

Bilag 7 - Notat fra European Energy vedr. integration af Kildevad solcelleprojekt med Østerlars Halmvarmeværk

Bilag 8 - Kommuneplanens afsnit om solcelleparker

Bilag 9 - Natur og Miljø vurdering af mulighederne for at nedbringe indholdet af nitrat i grundvandet ved Kildevad Kildeplads

Bilag 10 - Orbicons vurdering af muligheder for at nedbringe indholdet af nitrat ved Kildevad Kildeplads

Bilag 11 - Udtatelse fra Juridisk Service vedr. Natur og Miljø ageren i sagen om solceller ved Kildevad

Åbent punkt

## **11 Igangsætning af planlægning for solcelleanlæg ved Østerlars**

01.02.03P16-0006

<b>Behandling</b>	<b>Mødedato</b>	<b>Åbent punkt</b>	<b>Lukket punkt</b>
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	15-09-2021	8	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	11	

### **Politisk sagsgang**

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelsen beslutter

### **Resumé**

Den indledende høringsfase (indkaldelse af ideer og forslag) for et solcelleanlæg ved Kildevad er netop gennemført. BRK har modtaget en række høringssvar. Det kan nu besluttes, om der skal igangsættes en planproces med henblik på at udarbejde forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan.

Ved udarbejdelsen af planforslagene vil der blive foretaget en nærmere vurdering af de miljø- og landskabsmæssige forhold. Først når planforslagene har været i offentlig høring i otte uger, vil der kunne træffes endelig afgørelse i sagen.

### **Indstilling og beslutning**

Kommunaldirektøren indstiller,

- at der igangsættes en planlægningsproces med henblik på at tilvejebringe et plangrundlag, der kan muliggøre etableringen af et solcelleanlæg ved Kildevad.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 15. september 2021:

Indstillingen anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Godkendt.

### **Sagsfremstilling**

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget besluttede 9. maj 2021 at indkalde ideer og forslag fra offentligheden som grundlag for stillingtagen til igangsættelse af en planproces for et solcelleanlæg ved Kildevad ca. 1 km sydvest for Østerlars.

Formålet med indkaldelsen er, at borgere og interessenter kan komme med spørgsmål samt idéer og forslag til forhold, som kommunen bør behandle i forbindelse med udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og lokalplan.

Ved høringsperiodens udløb har BRK modtaget 12 hørings svar, der vedlægges i deres fulde ordlyd. (Bemærk at der i flere af hørings svarene står "Vedhæftet fil", som er et link til den pågældende fil).

Endvidere har administrationen udarbejdet et høringsnotat, hvor de enkelte hørings svar hver for sig er resumeret og kommenteret. Herudover er hovedsynspunkterne fra hørings svarene resumeret og kommenteret i forhold til de enkelte temaer i denne sagsfremstilling.

#### Forholdet til kommuneplanen

I kommuneplan 2020 er det i afsnittet om solcelleanlæg beskrevet, at Kommunalbestyrelsen vil fremme den grønne omstilling af det bornholmske energisystem ved at give mulighed for at opføre solcelleparker. Det skal ske ud fra en helhedsvurdering, der i videst muligt omfang bevarer øens natur og landskabelige værdier samt sikrer, at de nærmeste naboers umiddelbare omgivelser ikke påvirkes unødigt.

#### Forholdet til energistrategien

I Bornholms Regionskommunes energistrategi (link [her](#)) er det et delmål, at der etableres planlægningsmæssig mulighed for 50 MW nye solcelleanlæg. Denne sag omhandler det første skridt mod opfyldelsen af energistrategiens delmål, idet en gennemførelse af den foreslåede planlægning vil være det planlægningsmæssige grundlag for en solcellepark på op til 20 MW.

#### Mulighed for grundvandsbeskyttelse

Arealet, der foreslås anvendt til solceller, er en del af et nitratfølsomt vandindvindingsområde ved Kildevad. Kildevad er et af de få steder i det klipperige område ved Østerlars, hvor det er muligt at indvinde drikkevand i større mængder. Indholdet af nitrat i vandet fra dette område er dog nu så højt, at der er begrænsninger på anvendelsen af drikkevandet. Center for Natur-, Miljø og Fritid har vurderet, at etablering af et solcelleanlæg nær kildepladserne som afløsning for den nuværende landbrugsdrift sandsynligvis vil bevirke, at der sker en væsentlig nedsættelse af nitratindholdet i drikkevandet.

#### Mulighed for udvidelse med et pilotprojekt for den grønne omstilling

Med placeringen af det påtænkte solcelleanlæg tæt ved Østerlars Halmvarmeværk, opstår en helt ny mulighed for at integrere energiforsyningen mellem flere sektorer. Bornholms Energi- og Forsyning oplyser, at de i forbindelse med en særbevilling af udredningsmidler fra Dansk Fjernvarme er ved at se på nye tekniske muligheder for elektrisk forsyning af Østerlars Halmvarmeværks el-kedler med en direkte jævnstrømsforbindelse fra det påtænkte solcelleanlæg ved Kildevad.

Den påtænkte sammenkobling mellem elproduktion og varmekonsum vil være et pilotprojekt for løsning af en mere fundamental udfordring i den grønne omstilling, nemlig balancering af elnettet. Denne udfordring handler om at sikre, at der til alle tider er tilstrækkeligt med elproduktion til forsyning af alle forbrugere, uden at for store mængder el forbliver uudnyttet.

Med andre ord åbner dette mulighed for, at produktionen fra solcellerne sendes ud på nettet, når der er brug for strømmen og anvendes til at opvarme vand til fjernvarmen, når der er mindre brug for den. Dermed skabes der en batterifunktion, og anvendelsen af den vedvarende energi anvendes optimalt. Vandet gemmes i tanke, og fjernvarmen sender den ud i fjernvarmenettet, når den efterspørges af forbrugere.

Bornholms Energi og Forsyning oplyser, at realiseringen af dette projekt i deres øjne vil være med til at realisere den politiske ambition om at udvikle Bornholm som test- og fremtidens Energi-Ø.

## Planlægningsprocessen

Den forestående planlægning omfatter følgende procestrin:

- 1) (*Dette dagsordenspunkt*). Politisk behandling af indkomne ideer og forslag samt beslutning om udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan.
- 2) Udarbejdelse af planforslag
- 3) Screening af planforslagene for miljømæssige forhold og for eventuel pligt til udarbejdelse af miljørapport
- 4) Eventuel udarbejdelse af miljørapport
- 5) Politisk beslutning om offentlig høring af forslag til kommuneplantillæg, forslag til lokalplan og eventuel tilknyttet miljørapport
- 6) Otte ugers offentlig høring af planforslag og eventuel miljørapport
- 7) Politisk behandling af høringssvar og endelig vedtagelse af kommuneplantillæg og lokalplan

## **Hovedsynspunkter fra indkaldelsen af ideer og forslag**

- A.** Solcelleparken vil skæmme landskabet og ødelægge naturoplevelsen. Man har ikke tillid til, at der vil blive etableret tilstrækkelig beplantning til at skjule parken effektivt. Der fremlægges billeder fra en eksisterende solcellepark på Bornholm, hvor der efter tre år stadig er direkte indblik til hegnet og panelerne

- *Administrationens kommentar*

Kommunen tager denne indvending meget alvorligt. Hvis solceller skal kunne gennemføres på Bornholm i det omfang, det er politisk målsat, er det afgørende vigtigt, at solcellerne ikke er synlige i landskabet. Det er muligt at lave en helt tæt og afskærmende beplantning, men billederne viser, at det skal planlægges og følges nøje for at fungere i praksis.

Forelagt sagen har byherren meddelt, at man vil lave et bælte af hurtigt voksende planter langs hegnet. Det ventes at skjule parken inden et år og kan startes op allerede inden anlægsarbejdet i øvrigt går i gang. Sideløbende suppleres med et bredt bælte af forskellige hjemmehørende træarter.

Det er vigtigt, at lokalplanen på en detaljeret og forpligtende måde beskriver, hvordan beplantningen skal udføres og vedligeholdes. Desuden kan det indgå som vilkår, at solcelleparken ikke må sættes i drift, før den er effektivt skjult

- B.** Solceller vil ikke hjælpe på nitratindholdet i grundvandet. Nitratindholdet skyldes tidligere tiders belastning fra møddingpladser ved to nærliggende gårde, Dalegård og Bakkegård, og det vil ikke hjælpe at ændre den nuværende gødningsanvendelse. I stedet bør man søge at optage mere nitrat med passende beplantning

- *Administrationens kommentar*

Dette synspunkt er baseret på en forestilling om, at nitraten i grundvandet ved Kildevad er en afgrænset pulje, og at det derfor gælder om at øge optagelsen. Sådan forholder det sig ikke. Nitrat optages, nedbrydes og fortyndes hurtigt ud af et lille grundvandsmagasin som dette, og der skal en stor og aktuel tilførsel af nitrat til, for at opretholde et så højt og konstant niveau, som man ser her. Begivenheder, der udspillede sig i 1990'erne, kan derfor ikke forklare det høje indhold. I øvrigt må det bemærkes, at nitratindholdet var højt helt tilbage i 1960'erne. Geologien i området er kompliceret, og det kan ikke siges med 100% sikkerhed, hvordan forholdene hænger sammen. Som det vedlagte notat fra Natur og Miljø (bilag nr. 9) uddyber, er det dog vurderingen, at grundvandet især strømmer til via de nærliggende skrænter vest og syd for borerne.

Området vest for kildepladsen er allerede braklagt, hvilken fulgtes af et fald i nitratindholdet. Skrænterne syd for kildepladsen er netop matrikel 36 a. Natur og Miljø vil derfor fastholde, at det er meget sandsynligt, at en udtagelse af matrikel 36a af konventionel landbrugsdrift vil give en markant nedsættelse af nitratindholdet i grundvandet ved Kildevad. Dette støttes af Orbicons vurdering af mulighederne for at nedbringe indholdet af nitrat ved Kildevad (bilag nr. 10). Samtidig imødegår man risikoen for at forurene grundvandet med pesticider.

**C.** Energiskov er en bedre løsning end solceller. Energiskov optager nitrat, hvilket solceller ikke gør. Det er samtidig godt for klimaet og en god forretning for ejer.

- *Administrationens kommentar*

Som det er uddybet i det foregående afsnit, er det ikke kommunens strategi at øge optagelsen. Det gælder om at stoppe tilførslen af nitrat.

Der benyttes ikke gødning på og omkring en solcellepark, mens energiskov kræver en vis tilførsel af gødning, hvis den skal være økonomisk rentabel.

Natur og Miljø vurderer, at energiskov kan være fordelagtigt i drikkevandsområder, som kun er pesticidfølsomme, men kan ikke anbefale denne løsning i et nitratfølsomt område.

**D.** Solceller vil nedsætte biodiversiteten i området. Jorden bliver ryddet og solcellerne vil forhindre plantevækst. Hegnet vil begrænse dyrenes naturlige adfærd.

- *Administrationens kommentar*

Erfaringen fra andre solcelleparker er, at der hurtigt opstår et bunddække af vilde planter. Dette kan hjælpes på vej med såning af blomsterbælter. Skyggetålende planter trives udmærket under solcellerne.

Hegnet giver ikke adgang for større dyr, men mindre dyr vil til gengæld have et refugium på området. Det gælder f.eks. fugle, krybdyr og små pattedyr.

Derudover vil randbeplantningen udgøre et diversst miljø og fungere som spredningskorridor.

Den nuværende brug af jorden er konventionel kornavl, der udgør et ensartet og artsfattigt miljø, hvorfor det er administrationens forventning, at biodiversiteten vil stige i området, hvis der anlægges en solcellepark

**E.** Anlægget er i strid med regler om beskyttelse af fortidsminder

- *Administrationens kommentar*

Der ligger to fredede fortidsminder i området samt ét i skoven sydøst for området. I en afstand af 100 meter fra fortidsminderne må man jf. naturbeskyttelsesloven ikke opsætte solceller, hegn eller etablere beplantning. Det er i loven fastsat, at der i særlige tilfælde kan dispenseres fra dette forbud. Undtagelsesbestemmelsen fra det generelle forbud administreres meget restriktivt. Når det i konkrete sager skønnes relevant, høres relevante parter som fx Danmarks Naturfredningsforening, Bornholms Museum og Slots- og Kulturstyrelsen, før der træffes afgørelse.

**F.** Området er for kuperet til solceller

- *Administrationens kommentar*

I kommuneplanens retningslinjer vedr. solcelleparker står bl.a.:

- Solcelleparker bør kun udlægges på fladt eller jævnt terræn.
- Solcelleparker må ikke placeres på høje punkter eller i markante dalstrøg i landskabet.
- Irregulære former på afgrænsningen af arealer til solcelleparker bør undgås.

Retningslinjerne i kommuneplanen er ikke regler, men kan betragtes som opmærksomhedspunkter, der skal sammenholdes med de øvrige forhold, der skal afvejes, når der træffes politisk stillingtagen til planlægningen.

Det vurderes på det nuværende indledende trin i planlægningen, at der er tale om et forholdsvis jævnt terræn, og at anlægget ikke placeres på høje punkter eller i markante dalstrøg. Anlægget kan blive af irregulær form, da arealer inden for en 100 meter zone omkring fortidsminder ikke må bebygges. I forhold til landskabspåvirkningen kan det tilføjes, at der overordnet set er tale om et forholdsvis varieret landskab, hvor der vil ske en vis negativ påvirkning i forhold til de landskabelige interesser.

Det skal understreges, at der i forbindelse med det videre planlægningsarbejde vil blive foretaget screening af de relevante miljø- og landskabsinteresser. Screeningen vil afdække de forskellige problemstillinger nærmere, og den vil danne grundlag for afgørelse af, om der skal udarbejdes en egentlig miljørapport. Miljøscreeningen og den eventuelle miljørapport vil indgå som materiale i den politiske beslutning om udsendelse af planforslagene i offentlig høring. Det udarbejdede materiale vil også ledsage planforslagene under den offentlige høring (*punkt 6 i afsnittet "Planlægningsprocessen"*), således at offentligheden har et oplyst grundlag for afgivelse af høringssvar.

#### **G.** Anlægget er i strid med kommuneplanen vedr. kulturmiljø

- *Administrationens kommentar*

I kommuneplanen står: *"Bornholms særlige kulturmiljøer rummer en stor koncentration af betydningsfulde kulturspor fra forhistorisk og historisk tid. Det er områder, der indeholder fredede fortidsminder og værdifulde kulturlandskaber. Der er også i disse områder en særlig stor sandsynlighed for, at der gemmer sig værdifulde arkæologiske fund."*

Kulturmiljøområdet er udpeget som Risen, Bøgebjerg. Området er udpeget på baggrund af agersystemer, gravanlæg med 15 stenkister og jernudvindingsanlæg. Umiddelbart ses disse anlæg at ligge uden for området hvor solcellerne tænkes placeres (bortset fra gravrøserne), men området er i sin sammenhæng et værdifuldt kulturlandskab. Ved en miljøscreening af et forslag til lokalplan vil dette blive undersøgt nærmere, og hvis det vurderes, at der vil ske en væsentlig påvirkning af kulturmiljøet, skal planforslaget ledsages af en miljørapport, der bl.a. skal beskrive påvirkningen, ligesom der skal redegøres for alternative løsninger.

#### **H.** Anlægget er i strid med kommuneplanen vedr. Grønt Danmarkskort

- *Administrationens kommentar*

Det konkrete solcelleanlægs endelige afgrænsning er endnu ikke fastlagt, der er blot udpeget et bruttoområde for placeringen. Kanterne af bruttoområdet er udpeget i Grønt Danmarkskort som potentiel økologisk forbindelse. Ellers ses området ikke at berøre naturudpegninger i kommuneplanen.

Inde i området ligger en lille sø, som er en beskyttet naturtype jf. naturbeskyttelsesloven. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af søen.

**I.** Omkostningerne ved alternativer til solceller er ikke beregnet korrekt

- *Administrationens kommentar*

De nævnte beløb er baseret på driftsregnskaber, som er fremlagt i lignende sager. For nylig har Taksationskommissionen imidlertid truffet afgørelse i en række sager, hvor landbrugsarealer er blevet taget ud af omdrift. Her er man typisk nået frem til engangsbeløb på 100.000 kr. pr ha. Dette vil blive lagt til grund ved en eventuel kommende beregning af kompensationer for området.

**J.** Natur og Miljø har givet forkerte oplysninger om nitratinholdet. Nitratinholdet i drikkevandet er faldet væsentligt i de seneste år, hvilket kommunen har undladt at nævne.

- *Administrationens kommentar*

Der er kun videregivet korrekte oplysninger, hvilket kan dokumenteres. Data kan ses i vedlagte notat fra Natur og Miljø om nitratforholdene (bilag nr. 9). Heraf fremgår, at nitratinholdet i grundvandet ved Kildevad stadig er særdeles højt.

Indmelder har tilsyneladende forvekslet data fra borerne med data fra vandværket, hvor der blandes med rent vand.

**K.** Solceller er en god idé både i forhold til grundvandsbeskyttelse, energistrategi og økonomi. Der dyrkes rent grundvand, produceres grøn energi, og biodiversiteten vil øges. Der er store perspektiver i at kombinere solceller med fjernvarme.

- *Administrationens kommentar*

Dette er også administrationens opfattelse.

**L.** Østerlars Vandværk mangler inddragelse

- *Administrationens kommentar*

Natur & Miljø har tilsyn med almene vandværker og er i løbende dialog med disse. Forholdene ved Kildevad har været drøftet indgående i de sidste 10 år.

**M.** Naboer er ikke inddraget tidligt nok og i tilstrækkeligt omfang

- *Administrationens kommentar*

Inden der træffes beslutning om at igangsætte en proces, der kan føre til en ændring af kommuneplanen, skal der indkaldes ideer og forslag fra offentligheden, den såkaldte for-offentlighedsfase. I den aktuelle sag fandt denne sted i perioden 23/5 -21/6 2021.

I det foreliggende tilfælde blev naboerne dog orienteret længe før, idet der fra Natur & Miljø været gjort en ekstraordinær indsats for at skabe en tidlig dialog til naboerne.

## **Økonomiske konsekvenser**

-

## **Supplerende sagsfremstilling**

-

## **Punkt 12: Igangsætning af planlægning for store husdyrbrug, tillæg til Kommuneplan 2020**

### **Bilag**

Bilag01\_Høringsnotat

Bilag02\_Samlede\_hoeringssvar

Åbent punkt

## **12 Igangsætning af planlægning for store husdyrbrug, tillæg til Kommuneplan 2020**

01.02.03P16-0005

<b>Behandling</b>	<b>Mødedato</b>	<b>Åbent punkt</b>	<b>Lukket punkt</b>
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	15-09-2021	7	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	12	

### **Politisk sagsgang**

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller.  
Kommunalbestyrelsen beslutter.

### **Resumé**

Forud for planlægning for store husdyrbrug i kommuneplanen har der været indkaldt idéer og forslag til planlægningen. Kommunalbestyrelsen skal med baggrund i de indkomne kommentarer beslutte at igangsætte udarbejdelsen af et forslag til kommuneplantillæg.

### **Indstilling og beslutning**

Kommunaldirektøren indstiller, at

- der udarbejdes forslag til kommuneplantillæg for store husdyrbrug.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 15. september 2021:

For indstillingen stemte 3: Søren Schow, Bente Helms og Thomas Thors.

Imod stemte 2: Morten Riis og Leif Olsen.

Kirstine van Sabben og Linda Kofoed Persson undlader at stemme.

Indstillingen anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Liste Ø stillede følgende ændringsforslag:

- a) Grænsen for antallet af dyrenheder på eksisterende husdyrbrug, der udpeges som positivområder for store husdyrbrug, hæves fra 150 til 250 stk.
- b) Miljøkonsekvenszonen reduceres fra 1000 til 300 meter
- c) Natura 2000-arealer udtages af arealerne

Ad a) For ændringsforslaget stemte 3: (A) Rebecca Douglas Elleby, Liste Ø

Imod stemte 19: (A) Steen Frandsen, (A) Kirsten Wendell, (A) Jonna Nielsen, (A) Erik Lund Hansen, (A) Bente Helms, (A) Ole Rødvig, (A) Per Ole Petersen, (A) Thomas Thors, Liste K, liste O, liste V og liste W

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Ændringsforslaget er faldet.

Ad b) For ændringsforslaget stemte 3: (A) Rebecca Douglas Elleby, Liste Ø

Imod stemte 19: (A) Steen Frandsen, (A) Kirsten Wendell, (A) Jonna Nielsen, (A) Erik Lund Hansen, (A) Bente Helms, (A) Ole Rødvig, (A) Per Ole Petersen , (A) Thomas Thors, Liste K, liste O, liste V og liste W

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Ændringsforslaget er faldet.

Ad c) For stemte 4: (A) Ole Rødvig, (A) Rebecca Douglas Elleby, Liste Ø

Imod stemte 18: (A) Steen Frandsen, (A) Kirsten Wendell, (A) Jonna Nielsen, (A) Erik Lund Hansen, (A) Bente Helms, (A) Per Ole Petersen , (A) Thomas Thors, Liste K, liste O, liste V og liste W

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Ændringsforslaget er faldet.

For kommunaldirektørens indstilling stemte 20: Liste A, liste K, liste O, liste V og liste W

Imod stemte 2: Liste Ø

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Kommunaldirektørens indstilling er godkendt.

## Sagsfremstilling

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget besluttede på deres møde den 8. april 2021 at indkalde idéer og forslag forud for planlægningen for store husdyrbrug. Det er en national interesse, som Landbrugsstyrelsen gjorde opmærksom på i forbindelse med høringen af forslaget til kommuneplan 2020.

Der har været indkaldt idéer og forslag fra den 11. maj til den 7. juni 2021. Der indkom i perioden 4 høringssvar. Høringssvarene og administrationens bemærkninger hertil fremgår af bilag 1 og 2.

Bornholms Landbrug og Fødevarer bifalder oplægget og ønsker at erhvervets udviklingsmuligheder sikres bedst muligt (store miljøkonsekvenszoner=mest muligt hensyn til bedrifterne). De ønsker desuden, at der udpeges nye arealer, som er uafhængige af eksisterende staldanlæg.

Naturstyrelsen gør opmærksom på, at nogle af miljøkonsekvenszonerne overlapper med deres arealer, som også er udpeget som Natura 2000.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at planlægningen for store husdyrbrug bør gribes helt anderledes an. At fremtidens landbrug ser markant anderledes ud, og at der skal tages mere hensyn til klima, natur og rekreative interesser.

Stiftsøvrigheden kommenterer, at der skal tages hensyn til kirkerne og deres omgivelser.

Som samlet kommentar til høringssvarene vil administrationen bemærke: Kommuneplanen er en plan, som skal varetage mange interesser. Mange arealinteresser har overlap, og der vil ofte være en afvejning af interesser i en konkret sag eller planlægningssituation.

Kommuneplanen er ikke bindende for den enkelte lodsejer, hvilket dels betyder, at den ikke er styrende for, hvor der kan komme nye store husdyrbrug. Planlægningen udelukker dermed ikke, at der kan bygges nye store husdyrbrug på andre steder end de udpegede, og omvendt garanterer den ikke, at de udpegede landbrug kan udvides væsentligt. Det er konkrete vurderinger og beregninger i den enkelte miljøgodkendelsessag, som tager en lang række hensyn, der er det afgørende.

Men ved at udpege de eksisterende husdyrbrug kan vi dels vide, hvor de ligger og dels få synliggjort denne interesse i en evt. interesseafvejning. Det er væsentligt i en konkret planlægningssituation at vurdere konsekvenserne for et stort husdyrbrug ved planlægning i dets nærhed.

De andre interesser, som der bliver gjort opmærksom på i høringssvarene, varetages i deres egne temaer i kommuneplanen. Så hensynet til kirkerne og naturinteresserne reduceres ikke ved at dette tema udpeger endnu en arealinteresse.

Administrationen foreslår, at der udarbejdes et forslag til kommuneplantillæg med følgende indhold:

- Eksisterende husdyrbrug over 150 dyreenheder udpeges som positivområder for store husdyrbrug
- Der udpeges miljøkonsekvenszone omkring de udpegede husdyrbrug med en radius på 1000 meter, hvilket for de fleste husdyrbrug vil rumme mulighed for udvidelse og samtidig rigeligt omfatter det lugtpåvirkede areal.
- Der formuleres retningslinjer for udpegningerne

## **Økonomiske konsekvenser**

-

## **Supplerende sagsfremstilling**

Supplerende sagsfremstilling til Kommunalbestyrelsens møde den 23. september 2021:

### *Uddybning af punktet "der formuleres retningslinjer for udpegningerne"*

I kommuneplanen følges alle udpegninger af retningslinjer. Retningslinjerne fortæller, hvad udpegningen handler om, og hvad man kan/ikke kan eller skal tage hensyn til i et område omfattet af udpegningen. Indholdet i retningslinjerne for store husdyrbrug og miljøkonsekvenszonerne vil dels handle om, hvordan vi i planlægningen skal tage hensyn til det store husdyrbrug. Dels skal retningslinjerne handle om, at der inden for miljøkonsekvenszonerne ikke kan planlægges uden en redegørelse for planens betydning for husdyrbrugets fremtid. Dels skal retningslinjerne handle om, at der inden for miljøkonsekvenszonerne kan være en miljøbelastning, som kan forhindre, at der planlægges for miljøfølsom anvendelse.

Retningslinjerne udarbejdes som en del af forslaget til kommuneplantillægget og behandles politisk som en del heraf.

Udpegningerne virker som opmærksomhedszoner og retningslinjerne stiller krav til, hvad man skal foretage af vurderinger i forbindelse med planlægning inden for denne opmærksomhedszone.

### *Overlap med andre udpegninger/zoner*

Når flere udpegninger eller zoner har overlap, betyder det, at der er flere hensyn, der skal afvejes. Nogle udpegninger vejer måske tungere end andre, enten af lovgivningsmæssige grunde eller af politiske grunde. Administrationen udarbejder de faglige vurderinger og forholder sig bredt til alle arealinteresser som grundlag for en endelig beslutning om

planlægning. Hver enkelt sag skal vurderes konkret i forhold til de udpegninger og retningslinjer, der er i kommuneplanen.

#### *Proces for planlægningen*

- Beslutning om igangsætning af planlægningen (KB 23/9)
- Forslag til kommuneplantillæg behandles og sendes i høring (ØEPU og KB)
- Otte ugers offentlig høring
- Behandling af høringssvar og endelig vedtagelse af kommuneplantillæg (ØEPU og KB)
- Offentliggørelse

#### *Indholdet mangler i Bornholms Kommuneplan*

Bornholms Regionskommune er blevet pålagt at udarbejde kommuneplantillæg om store husdyrbrug for at leve op til 'Nationale interesser i kommuneplanlægningen'. Pålægget er kommet fra Landbrugsstyrelsen.

## **Punkt 13: Anlægsbevilling til reovering af vejafvandingsanlæg 2021**

Åbent punkt

## **13 Anlægsbevilling til renovering af vejafvandingsanlæg 2021**

05.01.13S00-0021

<b>Behandling</b>	<b>Mødedato</b>	<b>Åbent punkt</b>	<b>Lukket punkt</b>
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	15-09-2021	12	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	13	

### **Politisk sagsgang**

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

### **Resumé**

På Natur- og Miljøudvalgets møde den 3. november 2020 har udvalget behandlet en prioritering og anvendelse af anlægsmidlerne på vejområdet for 2021, herunder 500.000 kr. til renovering af vejafvandingsanlæg.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til renovering af vejafvandingsanlæg i 2021.

### **Indstilling og beslutning**

Direktøren indstiller, at:

- der gives en anlægsbevilling på 500.000 kr. til renovering af vejafvandingsanlæg i 2021
- der afsættes rådighedsbeløb på 500.000 kr. i 2021 finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg
- anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget

Natur- og Miljøudvalget den 24. august 2021:

Indstilling anbefales.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 15. september 2021:

Indstillingen anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Godkendt.

### **Sagsfremstilling**

Grundet klimaændringer skal der i de kommende år, i samarbejde med Bornholms Energi og Forsyning, iværksættes en række fælles initiativer i relation til regnvandssepareringer, lednings- og brøndrenoveringer, herunder afvanding af vejene samt generelle

ledningsrenoveringer, hvor BRK er ledningsejer. Arbejderne forventes påbegyndt i efteråret 2021.

Udgifterne til disse projekter vil ikke kunne finansieres over driften.

Planlagte områder er fortsat kystnære dele af Rønne og Nexø bymidte samt Aakirkeby, herunder andre aktuelle klimaprojekter.

### **Økonomiske konsekvenser**

Natur- og Miljøudvalget godkendte den 3. november 2020 forslag til prioritering af den disponible anlægspulje til vejanlæg for 2021.

Dette dagsordenspunkt udgør en del af prioriteringen, idet udgiften på 500.000 kr. til dette projekt finansieres af denne pulje, der pt. udgør 5.795.838 kr.

### **Supplerende sagsfremstilling**

-

## **Punkt 14: Anlægsbevillinger til selvejende haller 2021**

Åbent punkt

## 14 Anlægsbevillinger til selvejende haller 2021

04.04.00Ø40-0055

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	15-09-2021	11	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	14	

### Politisk sagsgang

Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget indstiller  
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelsen beslutter

### Resumé

Der er i budget 2021 afsat en pulje til anlægsopgaver i selvejende idræts- og svømmehaller. Repræsentanter for de selvejende haller har opnået enighed om fordelingen af puljen. Der søges på den baggrund om anlægsbevillinger til gennemførelse af konkrete projekter.

### Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at:

- der gives otte anlægsbevillinger på tilsammen 782.790 kr. til tilskud til de selvejende idræts- og svømmehaller, fordelt på de under sagsfremstillingen nævnte anlægsopgaver,
- der tilsvarende afsættes otte rådighedsbeløb på tilsammen 782.790 kr. finansieret af renoveringspuljen til selvejende haller,
- eventuelle mindreforbrug ved arbejdernes afslutning tilbageføres til renoveringspuljen til selvejende haller, og
- anlægsbevillingerne gives til Center for Natur, Miljø og Fritid under Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget

Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget den 25. august 2021:

Indstillingen anbefales.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 15. september 2021:

Indstillingen anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Godkendt.

## **Sagsfremstilling**

De selvejende idræts- og svømmehaller på Bornholm har fremsendt ønsker til anlægsopgaver, som de ønsker igangsat i 2021. På det afholdte fordelingsmøde den 12. maj 2021 blev puljen fordelt, og et enigt forslag indstilles til politisk behandling.

Anlægsopgaver, der fokuserer på klimaskærm og energiforbedring blev prioriteret i indstillingen, jf. kriterier for fordeling af anlægspuljen til de selvejende haller. Anlæg projekterne forventes at nedsætte de enkelte haller driftsomkostninger.

Der kan ikke gives anlægstilskud til alle de ønskede anlægsopgaver inden for rammen af den afsatte renoveringspulje, hvorfor de selvejende haller internt har aftalt, at nogle af renoveringsopgaverne kan udskydes. Desuden aftales det på fordelingsmødet, at Gudhjem Svømmehal egenfinansierer en mindre del af den opgave, som vedrører udskiftning af dørparti og glaspartier.

### **Anlægsopgaver fordelt mellem de selvejende haller**

I første kolonne i nedenstående tabel er tilbuddene tillagt 25 pct. moms.

I anden og tredje kolonne er beløbene anført efter fradrag af momsrefusion, idet der på dette tilskudsområde er en momsandelsprocent på 85.

Anlægspuljen er i 2021 på i alt 782.778 kr.

		Ansøgt inklusiv 25 pct. moms	Efter fradrag af momsref. (MA% 85)	Bevillinger, afrundede beløb
<b>Aakirkeby- Hallerne</b>				
	Nye energirigtige vinduer og energirigtig dør	48.625	40.359	
	Udskiftning af lamper, lysstofrør, lysensorer udendørs	121.094	100.508	
	<b>I alt</b>	<b>169.719</b>	<b>140.867</b>	<b>140.870</b>
<b>Nyvest Centret</b>				
	Udskiftning af 11 toiletter	58.750	48.763	
	Duka one anlæg (varmegenvinding)	20.994	17.425	
	<b>I alt</b>	<b>79.744</b>	<b>66.188</b>	<b>66.190</b>
<b>Nexø Hallen</b>				
	Levering og montering af varmepumpe luft/luft	66.585	55.266	
	<b>I alt</b>	<b>66.585</b>	<b>55.266</b>	<b>55.270</b>
<b>Østermarie- hallen</b>				
	Belysningsarmaturer med nye energibesparende LED-typer	58.625	48.659	
	<b>I alt</b>	<b>58.625</b>	<b>48.659</b>	<b>48.660</b>
<b>Bornholms Idræts- og Kulturcenter</b>				
	Restbeløb på ventilationsanlæg	27.869	23.131	
	<b>I alt</b>	<b>27.869</b>	<b>23.131</b>	<b>23.130</b>
<b>DGI-Hallen</b>				
	Udskiftning af 4 kaloriferer, levering, installation og elarbejde	114.000	94.620	
	<b>I alt</b>	<b>114.000</b>	<b>94.620</b>	<b>94.620</b>
<b>Gudhjem Svømmehal</b>				
	Dørparti inkl. 4 faste glaspartier	94.131	78.129	
	4 nye vinduespartier á 4 faste ruder	268.434	222.800	
	<b>I alt</b>	<b>362.565</b>	<b>300.929</b>	<b>300.930</b>
<b>Rønne Svømmehal</b>				
	Udskiftning af 4 vinduer	64.000	53.120	
	<b>I alt</b>	<b>64.000</b>	<b>53.120</b>	<b>53.120</b>
	<b>I alt</b>	<b>943.107</b>	<b>782.780</b>	<b>782.790</b>

## Økonomiske konsekvenser

Der søges om følgende otte anlægsbevillinger til renoveringsopgaver i de selvejende haller på tilsammen 782.790 kr.:

Aakirkeby-Hallerne	140.870 kr.
Nyvest Centret	66.190 kr.
Nexø Hallen	55.270 kr.
Østermariehallen	48.660 Kr.
Bornholms Idræts -og Kulturcenter	23.130 kr.
DGI-Hallen	94.620 kr.
Gudhjem Svømmehal	300.930 kr.
Rønne Svømmehal	53.120 kr.
I alt efter fradrag af momsrefusion	782.790 kr.

Anlægsudgifterne kan finansieres af renoveringspuljen til selvejende haller. I budget 2021 er der i puljen afsat et rådighedsbeløb på 779.400 kr. Hertil kommer overførte midler fra 2020 på 3.378 kr. Puljen er dermed i alt på 782.778 kr. i 2021.

Den indstillede fordeling medfører således, at puljen herefter vil udvise et underskud på 12 kr.

De fordelte budgetmidler på i alt 782.790 kr. efter fradrag af momsrefusion, svarer til udbetaling af tilskud på i alt 943.107 kr. inkl. moms, idet momsandelsprocenten på dette tilskudsområde som nævnt udgør 85.

Der vil således skulle udbetales følgende tilskud:

Aakirkeby-Hallerne	169.719 kr.
Nyvest Centret	79.744 kr.
Nexø Hallen	66.585 kr.
Østermariehallen	58.625 Kr.
Bornholms Idræts -og Kulturcenter	27.869 kr.
DGI-Hallen	114.000 kr.
Gudhjem Svømmehal	362.565 kr.
Rønne Svømmehal	64.000 kr.
I alt	943.107 kr.

## Supplerende sagsfremstilling

**Punkt 15: Anlægsbevilling til salg af byggegrund beliggende Svanekevej,  
Rønne**

Åbent punkt

## **15 Anlægsbevilling til salg af byggegrund beliggende Svanekevej, Rønne**

82.02.00G10-0394

<b>Behandling</b>	<b>Mødedato</b>	<b>Åbent punkt</b>	<b>Lukket punkt</b>
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	26-08-2021	11	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	15	

### **Politisk sagsgang**

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelsen beslutter

### **Resumé**

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget besluttede på mødet den 8. april 2021, at sætte et grundareal beliggende mellem Svanekevej nr. 60 og nr. 62 i Rønne til salg. Der blev ligeledes givet en bemyndigelse til borgmesteren at sælge grundarealet til maksimum 10% under udbudsprisen.

Grunden er solgt til udbudsprisen på 825.000 kr. inkl. moms med en overtagelse den 1. juli 2021, og der skal nu gives bevilling til salget.

### **Indstilling og beslutning**

Kommunaldirektøren indstiller,

- at der gives en anlægsbevilling på netto -612.000 kr. ekskl. moms til salg af del af matr.nr. 7000bp, Rønne Markjorder, beliggende mellem Svanekevej nr. 60 og nr. 62 i Rønne,
- at der afsættes rådighedsbeløb på netto -612.000 kr. ekskl. moms som tilgår Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets pulje til salg af jord og bygninger, og
- at anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 26. august 2021:  
Anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:  
Godkendt.

### **Sagsfremstilling**

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget besluttede på mødet den 8. april 2021, at sætte en del af matr.nr. 7000bp, Rønne Markjorder til salg. Grundarealet er beliggende mellem Svanekevej nr. 60 og nr. 62 i Rønne. Der blev på mødet ligeledes givet en bemyndigelse til borgmesteren til at sælge grundarealet til maksimum 10% under udbudsprisen. Udbudsprisen skulle fastsættes af to ejendomsmæglere.

Grunden blev efterfølgende vurderet af to mæglere til en udbudspris på henholdsvis 400.000 kr. og 825.000 kr. inkl. moms. Grunden blev efterfølgende sat til salg for 825.000 kr.

Grunden er nu solgt til udbudsprisen på 825.000 kr. inkl. moms med en overtagelse den 1. juli 2021.

### **Økonomiske konsekvenser**

#### **Byggegrund beliggende mellem Svanekevej nr. 60 og nr. 62, Rønne:**

Byggegrund solgt for 825.000 kr. inkl. moms.

Købesum, ekskl. moms	-660.000 kr.
Salgsomkostninger	20.000 kr.
Omkostninger til udstykning – anslået	28.000 kr.

Nettoprovenu, ekskl. moms -612.000 kr.

Nettoprovenuet på -612.000 kr. ekskl. moms indgår i Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets pulje til salg af jord og bygninger.

Momsregler vedrørende salg af byggegrunde blev ændret i 2011. Momsfritagelse blev ophævet, idet byggegrunde der sælges efter 1. januar 2011 skal pålægges moms.

### **Supplerende sagsfremstilling**

Ingen.

## **Punkt 16: Godkendelse af regnskab 2020 samt budget 2022 for de kommunale almene pleje- og handicapboliger**

### **Bilag**

Kommandanthøjen regnskab 2020 og budget 2022

Nexøhuset regnskab 2020 og budget 2022

Nylars regnskab 2020 og budget 2022

Røbo Klintebo regnskab 2020 og budget 2022

Snorrebakken regnskab 2020 og budget 2022

Stenbanen regnskab 2020 og budget 2022

Aabo regnskab 2020 og budget 2022

Åbent punkt

## **16 Godkendelse af regnskab 2020 samt budget 2022 for de kommunale almene pleje- og handicapboliger**

82.00.00G01-0268

<b>Behandling</b>	<b>Mødedato</b>	<b>Åbent punkt</b>	<b>Lukket punkt</b>
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	15-09-2021	13	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	16	

### **Politisk sagsgang**

Økonomi- og Planudvalget indstiller.  
Kommunalbestyrelsen beslutter.

### **Resumé**

Der er udarbejdet regnskaber for 2020 for de kommunale almene ældre- og handicapboliger samt lavet budgetter for 2022.

Ifølge bekendtgørelsen for drift af almene boliger skal der være balance mellem samtlige udgifter og indtægter i en afdeling.

Der budgetteres med en generel huslejestigning i 2021 på 2 % på alle plejeboliger jf. den almindelige pris- og lønudvikling, hvor huslejen på Stenbanen dog foreslås sat op med 5 %. På Snorrebakken og Kommandanthøjen lægges der ikke op til huslejestigninger.

### **Indstilling og beslutning**

Direktøren indstiller:

- At regnskaberne for 2020 med tilhørende budget 2022 for Nylars, Aabo, Røbo/Klintebo, Stenbanen, Snorrebakken, Nexøhuset, Kommandanthøjen plejecentre godkendes.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 15. september 2021:

Indstillingen anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Godkendt.

### **Sagsfremstilling**

Regnskaber for 2020 er udarbejdet samt tilhørende budget 2022. Bestyrelsen for De Kommunale almene Pleje- og Handicapboliger godkendte på deres møde den 23. august 2021 regnskaberne samt budgetterne.

Ifølge bekendtgørelsen for drift af almene boliger skal der være balance mellem samtlige udgifter og indtægter i en afdeling.

På Stenbanen lægges der op til en huslejestigning på 5%. På Aabo, Røbo/Klintebo, Nylars og Nexøhuset lægges der op til huslejestigninger på 2% jf. den almindelige pris- og lønudvikling. På Snorrebakken og Kommandanthøjen lægges der ikke op til huslejestigninger. I alle afdelinger vil noget af stigningen for beboerne blive dækket af boligstøtte. Dette fastsættes dog individuelt.

Opsummering af regnskab og budget for de enkelte afdelinger er gengivet nedenfor.

### **Snorrebakken**

Regnskab 2020 udviser et overskud på 131.924 kr. Overskuddet skyldes bl.a. et mindreforbrug på forsikringer (se noten til post 110), nettokapitaludgifter<sup>1</sup>, forbrugsudgifter (vand og el) samt udgifter til ejendomsfunktionærer. Henlæggelserne til planlagt og periodisk vedligeholdelse og fornyelse ender ultimo 2020 på 1.134.872 kr. Resultatkontoen ender med et akkumuleret overskud på 295.471 kr. Økonomien ser generelt fin ud. Derfor sættes den almindelige pris- og lønfremskrivning af huslejen i bero i 2022. Der budgetteres således ikke med huslejestigning i 2022.

### **Røbo og Klintebo**

Regnskab 2020 udviser et underskud på 52.867 kr. Underskuddet skyldes et merforbrug på vand, el og renholdelse. Der står pæne beløb på henlæggelserne, mens resultatkontoen har et akkumuleret underskud, som ultimo 2020 ender på 211.048 kr. Beløbet til afvikling af underskuddet sættes i budget 2022 op til 80.000 kr. Der budgetteres med en huslejestigning i 2022 på 2% jf. den almindelige pris- og lønudvikling.

### **Kommandanthøjen**

Regnskab 2020 udviser et overskud på 52.649 kr. Overskuddet opstår især som følge af mindreforbrug på nettokapitaludgifterne, renovation samt almindelig vedligeholdelse. Det bemærkes at der er brugt langt mindre end budgetteret, på planlagt og periodisk vedligeholdelse, hvilket betyder et mindre træk på henlæggelserne end forventet. Der står pæne beløb på henlæggelserne, og resultatkontoen ender ultimo 2020 med et akkumuleret overskud på 302.810 kr. Økonomien ser fin ud. Der budgetteres ikke med huslejestigning i 2022.

### **Aabo**

Regnskab 2020 udviser et overskud på 61.236 kr. Overskuddet skyldes primært et mindreforbrug på nettokapitaludgifterne, renovation, forsikring og almindelig vedligeholdelse. Der er brugt væsentligt mere end budgetteret på istandsættelse ved fraflytning, men da posten dækkes af henlæggelserne, påvirker det ikke årets resultat. Henlæggelserne til planlagt og periodisk vedligeholdelse og fornyelse ender ultimo 2020 på 201.473 kr., mens henlæggelserne til istandsættelse ved fraflytning faktisk ender med underskud. Der sættes derfor så meget som muligt af til henlæggelser i budget 2022. Resultatkontoen ender ultimo 2020 med et akkumuleret underskud på 162.496 kr. Der sker en god afvikling af underskuddet i 2020. Der er i 2021 lavet anlægsarbejde vedr. brandsikkerhed på Aabo for ca. 2.900.000 kr. Udgifterne finansieres ved låneoptagning. I budget 2022 afsættes der 108.800 kr. i ydelser på lånet i forbindelse med finansiering af projektet. Der budgetteres med en huslejestigning i 2022 på 2% jf. den almindelige pris- og lønudvikling.

### **Nylars Plejecenter**

Regnskab 2020 udviser et overskud på 101.265 kr. Overskuddet skyldes et mindreforbrug på nettokapitaludgifterne, forsikring, el, varme og almindelig vedligeholdelse. Henlæggelserne til planlagt og periodisk vedligeholdelse og fornyelse ender ultimo 2020 på 56.077 kr. Beløbet til henlæggelser til planlagt og periodisk vedligeholdelse sættes op til 316.000 kr. i budget 2022.

---

<sup>1</sup> Nettokapitaludgifter = beboernes betaling på ydelser på lån fra opførelse/ombygninger.

På resultatkontoen sker der i 2020 en god afvikling af det akkumulerede underskud, og således ender resultatkontoen ultimo 2020 med et lille underskud på 3.190 kr. Der budgetteres med en huslejestigning i 2022 på 2% jf. den almindelige pris- og lønudvikling.

### **Nexøhuset**

Regnskab 2020 udviser et overskud på 76.138 kr. Overskuddet skyldes et mindreforbrug på en lang række poster - nettokapitaludgifter, vand, renovation, forsikring, el og varme, ejendomsfunktionærer og almindelig vedligeholdelse. Henlæggelserne til planlagt og periodisk vedligeholdelse og fornyelse ender ultimo 2020 på 221.612 kr., mens henlæggelserne til istandsættelse ved fraflytning ender på 12.218 kr. Beløbene til henlæggelser sættes op i budget 2022. Resultatkontoen ender ultimo 2020 med et overskud på 155.753 kr. Der budgetteres med en huslejestigning i 2022 på 2% jf. den almindelige pris- og lønudvikling.

### **Stenbanen**

Regnskab 2020 udviser et overskud på 92.603 kr. Overskuddet skyldes mindreforbrug på en lang række poster, bl.a. nettokapitaludgifter, vand, renovation, forsikring, el og varme, ejendomsfunktionærer og almindelig vedligeholdelse. Derudover har trækket på henlæggelserne været mindre end forventet. Henlæggelserne ser fine ud. Resultatkontoen ender ultimo 2020 med et lille underskud på 14.328 kr. og er dermed afviklet. I budget 2022 er det derfor ikke længere muligt, at indsætte indtægter fra resultatkontoen i budgettet, da det akkumulerede overskud er opbrugt. For at få budgettet til at balancere er det nødvendigt at budgettere med en huslejestigning i 2022 på 5%.

På Stenbanen har der tidligere været et akkumuleret overskud, som har været brugt til at holde huslejen i ro/budgettet i balance i en årrække. Det er relativt store beløb der har været overført fra resultatkontoen til budgetterne i flere år, og selvom det budgetmæssigt er forsøgt at være på forkant, så er der nu et gab i budgettet, der skal dækkes af de almindelige huslejeindtægter.

Da de kun er 25 beboere på Stenbanen til at betale, er økonomien sårbar, og kan hurtigere resultere i større huslejestigninger end det fx er tilfældet på et sted som Røbo-Klintebo, med flere beboere til at dele udgifterne.

### **Økonomiske konsekvenser**

Ingen.

### **Supplerende sagsfremstilling**

Ingen.

## **Punkt 17: Bevillinger til budget 2021**

### **Bilag**

Lov- og cirkulæreprogram 2020-21

Bevillingsændringer fordelt på bevillinger

Notat om midtvejsregulering 2021

Åbent punkt

## 17 Bevillinger til budget 2021

00.30.18G01-0022

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	15-09-2021	3	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	17	

### Politisk sagsgang

Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget indstiller  
Kommunalbestyrelsen beslutter

### Resumé

Der ansøges om tillægsbevillinger til midtvejsregulering af tilskud og udligning, lov- og cirku-læreprogram, aktiviteter i forbindelse med Covid-19 samt bevillingsændringer i øvrigt, hvor kommunalbestyrelsen skal godkende bevillingerne.

Der ansøges om tillægsbevillinger på i alt 28,8 mio. kr., som finansieres af de likvide midler. Dette er som forventet, idet der i opgørelsen af kassebeholdningen pr. 30. juni 2021 var regnet med reguleringer for samlet set 30 mio. kr. Opgørelsen pr. 30. juni 2021 viste en gennemsnitlig kassebeholdning på 334 mio. kr.

### Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at der gives tillægsbevillinger som anført i tabellen under økonomiske konsekvenser idet nettobeløbet på 28.806.120 kr. finansieres af de likvide midler.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 15. september 2021:

Indstillingen anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Godkendt.

### Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen forelægges hvert år, forud for sidste budgetopfølgning, en sag om godkendelse af tillægsbevillinger og bevillingsændringer, således at bevillingerne kan blive korri-geret forud for budgetopfølgningen pr. 31. oktober. Der er hovedsageligt tale om tillægsbevillinger som følge af udmeldinger fra staten.

Igen i 2021 har merudgifterne i forbindelse med Covid-19 indgået i økonomiforhandlingerne mellem regeringen og KL. Det er aftalt, at kommunerne får udbetalt kompensation for Covid-19 i september 2021, mens de øvrige reguleringer af tilskud udbetales i oktober, november og december 2021 som sædvanligt.

De ansøges om tillægsbevillinger og bevillingsændringer som anført nedenfor, idet beløbene er opsummeret i bilag 2:

#### a) Midtvejsregulering af tilskud

Indenrigs- og Boligministeriet har udmeldt de beløb kommunerne reguleres med for 2021, herunder de tilskudsbeløb, kommunerne kompenseres med som følge af Covid-19. Bornholms Regionskommune skal netto tilbagebetale 15.084.000 kr., som fordeler sig således:

- Tilbagebetaling af netto 3.396.000 kr. i midtvejsregulering af tilskud for 2021 inkl. tilskud i forbindelse med Covid-19, dels som en generel kompensation og dels som tilskud til konkrete initiativer. Dette er beskrevet yderligere nedenfor.
- Tilskud på 1.980.000 kr. vedr. dårlig udvikling i ledigheden.
- Tilbagebetaling af 14.112.000 kr. vedr. efterregulering af beskæftigelsestilskud for 2020.
- Tilskud på 804.000 kr. til styrkelse af rehabilitering mv. til sårbare ældre i forbindelse med Covid-19. Dette er ligeledes beskrevet nedenfor.
- Tilbagebetaling på 360.000 kr. vedr. tilskud til regionale opgaver.

Kommunalbestyrelsen gav den 24. juni 2021 en tillægsbevilling på i alt 2.166.000 kr. til tre tiltag i forbindelse med Covid-19 (se tabellen nedenfor), idet bevillingen blev finansieret af en tilsvarende indtægt under finansiering. Denne indtægt skal modregnes i denne sag, og dermed bevillingsmæssigt lægges oveni det beløb, kommunen skal tilbagebetale.

Der ansøges om tillægsbevilling på i alt 17.250.000 kr. i udgift.

Midtvejsreguleringen i 2021 er i stort omfang påvirket af udgifter i forbindelse med Covid-19. I tabellen nedenfor er beløbene vedr. Covid-19 specificeret, idet der i bilag 3 er en oversigt over sammenhængen mellem midtvejsreguleringen på landsplan og påvirkningen af kommunens budget.

Beskrivelse	1.000 kr.	Bemærkning
Lovændringer under serviceudgifterne, lov- og cirkulæreprogrammet	7.844	Tillægsbevilges i denne sag som en del af pkt. c)
Lovændringer med konsekvens for budgetgarantien	2.163	Tillægsbevilges i denne sag som en del af pkt. c)
Generel kompensation for merudgifter vedr. Covid-19	6.005	Tillægsbevilges ikke, men finansierer den eksisterende Corona-pulje
Udmøntning af stimuli til oplevelsesindustrien gennem kommunerne	1.156	Tillægsbevilget, KB den 24.6.2021
Faglige udfordringer og indsatser for styrket trivsel sfa. COVID-19 – foråret 2021	1.111	Tillægsbevilges i denne sag som en del af pkt. b)
Faglige udfordringer og indsatser for styrket trivsel sfa. COVID-19 - efteråret 2021	561	Tillægsbevilges i denne sag som en del af pkt. b)
Trivselsfremmende aktiviteter i skole, SFO, fritids- og klubtilbud til børn og unge	216	Tillægsbevilget, KB den 24.6.2021
Tilskud til styrkelse af rehabilitering mv. til sårbare ældre (fordelt efter ældrenøglen)	804	Tillægsbevilget, KB den 24.6.2021
Tilskud vedr. Covid-19 i alt	19.860	

Når den samlede midtvejsregulering så indebærer en tilbagebetaling netto for 2021 skyldes det, at der i økonomaftalen for 2022 indgår en aftale om, at kommunerne skal tilbagebetale et tilskud på 3,2 mia. kr. som følge af lavere overførselsudgifter og lavere pris- og lønstigninger end forudsat for budget 2021. Dette forhold er udfoldet i bilag 3.

#### b) Initiativer i forlængelse af Covid-19

I forbindelse med Covid-19 er der afsat midler til en række konkrete initiativer jf. tabellen ovenfor. Kommunalbestyrelsen har den 24. juni 2021 givet tillægsbevillinger til tre af initiativerne, men der er ikke givet tillægsbevilling til de to initiativer omkring Faglige udfordringer og indsatser for styrket trivsel sfa. Covid-19 på børne- og skoleområdet. Børne- og undervisningsministeriet har udmeldt specifikke fordelinger af midlerne på kommuner og formål, idet der skal aflægges regnskab for anvendelse af midlerne. Det anbefales at der meddeles tillægsbevilling på 1.679.120 kr. til de to initiativer så der er budgetmidler til at afholde udgifterne som udmeldt af ministeriet.

#### c) Lov- og cirkulærepragrammet

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget har den 26. august 2021 behandlet en sag om indarbejdelse af lov- og cirkulærepragrammet i budgettet for 2022 – 2025. Lov- og cirkulærepragrammets punkter har også virkning i 2021 og indarbejdes i budgettet i henhold til praksis. Ændringerne som følge af lov- og cirkulærepragrammet udgør 9.866.000 kr. i 2021, hvoraf budgetterne til overførsler forøges med 8.227.000 kr., primært som følge af lovændringer i forlængelse af Covid-19. Serviceudgifterne forøges med 1.637.000 kr.

#### d) Skatter

Indenrigs- og Boligministeriet har udmeldt kommunens andel af medfinansiering af det skrå skatteloft. Medfinansieringen udgør 828.000 kr., hvilket er 11.000 kr. mere end afsat i budgettet.

Det skrå skatteloft er udtryk for den maksimale procent, man som skatteyder i Danmark kan komme til at betale i skat. Kommunen skal medfinansiere statens tab på topskatten, når en forhøjelse af kommunens udskrivningsprocent i forhold til 2007 betyder, at skatteprocenterne inkl. topskat overstiger det skrå skatteloft. Bornholms Regionskommune hævede skatteprocenten i 2014.

#### e) ESCO-projekter

Anlægsarbejderne under ESCO-projekterne lånefinansieres, idet energibesparelserne skal finansiere ydelsen på lån. Der er i 2021 optaget lån vedrørende udgifter i 2020, idet driftsbudgettet er reduceret med ydelserne i budget 2022 – 2025.

I 2021 overføres der 210.000 kr. til ydelser på lån vedr. ESCO på bygninger samt 10.000 kr. vedr. ESCO på vejbelysning. Driftsbudgettet på vejene er allerede reduceret a conto ved budgetlægningen, idet der er brugt et lidt større beløb på anlægsprojektet i 2020 end forudsat. Samlet set overføres der 220.000 fra drift til ydelser på lån.

#### f) Lønmodtagernes Feriemidler

Indenrigs- og Boligministeriet har primo juli 2021 udsendt nye konteringsregler for indbetalingerne til Lønmodtagernes Feriemidler. Indbetalingerne skal udgiftsføres som afdrag på lån i stedet for som driftsudgift, hvilket medfører at bevillingen skal overføres fra drift til afdrag på lån. En del af indbetalingen udgøres af indeksering, som skal udgiftsføres som renter. Der overføres 80.000 kr. til renter og 7.130.752 kr. til afdrag på lån, således at driftsbudgettet på i alt 7.210.752 kr. nulstilles.

#### g) Gebyrer i forbindelse med bankforretninger

Gebyrer i forbindelse med gennemførelse af ind- og udbetalinger til kommunens bankkonti har til og med regnskab 2019 været afholdt som den driftsudgift, men skal i henhold til konteringsreglerne afholdes under rentekontiene. Konteringen er ændret fra og med regnskab 2020, men det skete så sent, at udgiften i 2021 er afsat som driftsudgift. Der overføres derfor 290.000 kr. fra drift til renter.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget er bemyndiget til at godkende bevillingsændringer mellem driftsbevillinger eller mellem anlægsbevillinger. Ovenstående punkter e) – g) er ikke omfattet heraf, og fremsendes derfor til kommunalbestyrelsens godkendelse.

Konkluderende ansøges der om tillægsbevillinger på i alt 28,8 mio. kr., som finansieres af de likvide midler. Dette er som forventet, idet der i opgørelsen af kassebeholdningen pr. 30. juni 2021 var regnet med reguleringer for samlet set 30 mio. kr. Opgørelsen pr. 30. juni 2021 viste en gennemsnitlig kassebeholdning på 334 mio. kr.

#### Økonomiske konsekvenser

Bevillingsændringerne under pkt. a) – d) indebærer samlet set et træk på de likvide midler på 28.806.120 kr. Ændringerne er specificeret for de enkelte afsnit i bilag 2, idet bevillingsændringerne samlet set fordeler sig på de enkelte bevillinger således:

Bevilling	Kroner
11 Dagpasning	186.000
12 Børn og familie	299.480
13 Undervisning	1.380.640
31 Ældre	12.000
32 Psykiatri og handicap	271.000
33 Sundhed	-49.000
34 Sociale ydelser	525.000
41 Uddannelse og beskæftigelse	8.894.000
52 Teknik, natur og miljø	-8.000
53 Veje, parker og anlæg	-10.000
55 Ejendomme og service	-210.000
61 Økonomi og personale	-7.004.752
62 Administration og it	118.000
91 Renteindtægter	-290.000
92 Renteudgifter	80.000
94 Afdrag på lån	7.350.752
96 Tilskud og udligning	17.250.000
97 Skatter	11.000
<b>I alt</b>	<b>28.806.120</b>

Samlet set gives der tillægsbevillinger på driften på 13,7 mio. kr. jf. pkt. b) og c) og inkl. den tillægsbevilling på 2,166 mio. kr. kommunalbestyrelsen gav til Covid-19 initiativer den 24. juni 2021. Heraf kan i alt 11,2 mio. kr. henføres til Covid-19.

## **Supplerende sagsfremstilling**

-

## **Punkt 18: Medlemsforslag om fornyet stillingtagen til salg af Østre Skole**

Åbent punkt

## **18 Medlemsforslag om fornyet stillingtagen til salg af Østre Skole**

00.01.00A26-0063

<b>Behandling</b>	<b>Mødedato</b>	<b>Åbent punkt</b>	<b>Lukket punkt</b>
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	18	

### **Politisk sagsgang**

Kommunalbestyrelsen beslutter.

### **Resumé**

Kirstine van Sabben, Bornholmerlisten, har stillet medlemsforslag om fornyet stillingtagen til salg af Østre Skole.

### **Indstilling og beslutning**

Kirstine van Sabben indstiller, at

- Kommunalbestyrelsen drøfter og tager stilling til fremtiden vedrørende Østre Skole, med henblik på afklaring af hvorvidt Østre Skole fortsat skal være til salg (og i givet fald under hvilke kriterier), eller om Bornholms Regionskommune skal beholde Østre Skole (og i givet fald på hvilken måde den skal udnyttes)

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Liste W fremsatte et ændringsforslag:

Liste W foreslår at Østre Skole tages af salgslisten. Herefter drøfter KB fx ved et temamøde, og derefter beslutter i KB, hvilke muligheder og ønsker og scenarier der er for den fremtidige brug af Østre Skole.

For ændringsforslaget stemte 8: Liste K, liste O, liste W og liste Ø

Imod stemte 14: Liste A og liste V

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Ændringsforslaget er faldet.

### **Sagsfremstilling**

Kirstine van Sabben stiller følgende medlemsforslag:

Bornholmerlisten ønsker, at Kommunalbestyrelsen drøfter og tager stilling til fremtiden vedrørende Østre Skole med henblik på afklaring af hvorvidt Østre Skole fortsat skal være til salg (og i givet fald under hvilke kriterier), eller om Bornholms Regionskommune skal beholde Østre Skole (og i givet fald på hvilken måde den udnyttes).

## Økonomiske konsekvenser

-

### Supplerende sagsfremstilling til KB 23.9.2021

Medlemsforslaget er fremsat jf. 11 i kommunestyrelsesloven om initiativret. Medlemsforslag skal behandles i det forum, der har beslutningskompetencen i den pågældende sag, i dette tilfælde kommunalbestyrelsen.

Efter ønske fra Kirstine van Sabben er nedenfor en kronologisk oversigt over den politiske proces fra kommunalbestyrelsens beslutning om at lukke Østre Skole.

- **25-02-2016** Kommunalbestyrelsen beslutter
  - at lukke Østre Skole ved udgangen af skoleåret 2016/2017.
  
- Ejendommen fungerer indtil den 30. juni 2018 som midlertidig skole for Søndermarksskolen, medens denne er under ombygning.
  
- **22-03-2018** Kommunalbestyrelsen godkender
  - salg af et grundareal ved Østre Skoles idrætsplads til Bo42.
  
- **20-09-2018** Kommunalbestyrelsen beslutter
  - at ejendommen Østre Skole, Pingels Allé 31, Rønne godkendes til salg, dog undtaget bygning 9, som ligger ved boldbanen,
  
- **24-06-2019** Kommunalbestyrelsen beslutter
  - at meddele afslag på bud på boldbanen ved Østre Skole.
  
- **12-02-2020** Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget beslutter
  - at Østre Skole sættes til salg som helhed uden minimumspris, dog undtaget administrationsbygningen samt Villa Maria.
  
- **30-09-2020** Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget beslutter
  - at ejendommen Østre Skole, Pingels Allé 31, Rønne udbydes til salg,
  
- **17-12-2020** Kommunalbestyrelsen beslutter
  - at ejendommen Østre Skole beliggende Pingels Allé 31 i Rønne sælges,
  - at købstilbud/projekt om etablering af et sundhedshus af 24. november 2020 fra PKA pensionskassernes 100 % ejede ejendomsselskaber i forening accepteres og
  - at sagen forelægges til politisk behandling med henblik på bevillingsafgivelse, når købsaftalen er underskrevet.
  
- **24-06-2021** Kommunalbestyrelsen beslutter
  - at tage orienteringen om at købstilbuddet fra PKA pensionskassernes 100 % ejede ejendomsselskaber i forening er trukket tilbage til efterretning
  - at godkende at foreliggende købstilbud ikke imødekommes

- at sagen henvises til politisk drøftelse mhp. at afgøre bygningernes fremtid.

Østre Skole er således stadig til salg på de vilkår, der blev besluttet af Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 12-02-2020.

## **Punkt 19: Modtagelse af ekstra kvoteflygtninge i 2022**

Åbent punkt

## 19 Modtagelse af ekstra kvoteflygtninge i 2022

03.25.12G01-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	19	

### Politisk sagsgang

Kommunalbestyrelsen beslutter.

### Resumé

Danmark har ekstraordinært modtaget ca. 650 afghanske flygtninge, som følge af krisen i Afghanistan. Det forventes, at Bornholm tildeles 7-8 ekstra kvoteflygtninge udover de 25, som Bornholms Regionskommune hidtil er blevet tildelt i 2022.

### Indstilling og beslutning

Borgmesteren indstiller, at

- Bornholm modtager sin forholdsmæssige andel af de ekstraordinært udmeldte kvoteflygtninge i 2022 ud over de hidtil modtagne kvoteflygtninge i 2022

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

For indstillingen stemte 17: Liste A, liste K, liste V og liste Ø

Imod stemte 5: Liste O og liste W

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen.

Indstillingen er godkendt.

### Sagsfremstilling

Danmark har ekstraordinært modtaget ca. 650 afghanske flygtninge, som forventes fordelt til kommunerne efter Udlændinge- og Integrationsministeriets almindelige visiteringsprocedure umiddelbart efter årsskiftet. Det forventes derfor, at Bornholm tildeles 7-8 ekstra kvoteflygtninge udover de 25, som kommunen hidtil er blevet tildelt i 2022.

Hidtil har Bornholms Regionskommune været stillet i udsigt at modtage 25 kvoteflygtninge i 2022 baseret på vores forholdsmæssigt tildelte kvote på 6, samt en overført kvote fra andre kommuner på 19 jf. orienteringspunkt på [møde i Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget 25. august](#). I 2021 forventer kommunen p.t. at modtage 22 ud af de 24, vi var stillet i udsigt, hvoraf 19 endnu ikke er ankommet.

Kommunalbestyrelsen har tidligere besluttet aktivt at arbejde for at modtage minimum 20 og maksimalt 30 flygtninge. Med de 7-8 ekstra kvoteflygtninge fra Afghanistan vil det samlede antal sandsynligvis komme op på 32-33 kvoteflygtninge i alt i 2022.

## **Økonomiske konsekvenser**

Kommunernes udgifter på flygtninge- og integrationsområdet dækkes dels af direkte tilskud og statsrefusion, som følger den enkelte udlænding under integrationsprogrammet, og dels af generelle tilskud via det kommunale tilskuds- og udligningssystem.

Som udgangspunkt dækker staten kommunernes samlede nettoudgifter efter integrationsloven til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, indvandrere og danskere samt øvrige udlændinge i de første 3 år. Det omhandler bl.a. om udgifter til integrationsprogrammer og introduktionsforløb, samt kontanthjælp til personer omfattet af et integrationsprogram.

Samlet set vurderes det, at Bornholms Regionskommune på kort sigt er sikret en betydelig kompensation for de samlede nettoudgifter til kvoteflygtningene, men at de økonomiske konsekvenser for kommunen bl.a. vil afhænge af, hvilke konkrete behov den enkelte flygtning har og i hvilket omfang integrationsindsatsen lykkes. På lang sigt er det vigtigste økonomiske parameter for kommunens økonomi, i hvilket omfang flygtningene indtræder på det bornholmske arbejdsmarked, og i hvilket omfang vil de vil være på overførselsydelse og eventuelt anden behov for støtte. Hertil bemærkes, at Bornholms Regionskommune historisk set har haft en relativ høj andel af flygtninge og familiesammenførte i beskæftigelse.

## **Supplerende sagsfremstilling**

-

## **Punkt 20: Høringssvar vedr. Danmarks Havplan**

### **Bilag**

Bilag 1: Forslag til høringssvar til Danmarks Havplan\_BRK

Bilag 2: Tidligere fremsendt høringssvar til delområder

Borgmesterens ændringsforslag Høringssvar vedr havstrategi september 2021\_BRK \_tilrettet

Åbent punkt

## 20 Hørings svar vedr. Danmarks Havplan

09.40.05K04-0014

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	20	

### Politisk sagsgang

Kommunalbestyrelsen beslutter

### Resumé

Søfartsstyrelsen har sendt Danmarks Havplan i høring. Det er første gang, der laves en helhedsorienteret planlægning for det samlede danske havareal. Forslag til høringssvar fra Bornholms Regionskommune lægges til godkendelse.

### Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at,

- Forslag til høringssvar godkendes

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Borgmesteren har fremsendt ændringsforslag til det foreliggende udkast til høringssvar, der vedhæftes som bilag.

Liste Ø stillede ændringsforslag til borgmesterens ændringsforslag om at tilføje følgende afsnit til høringssvaret:

Som følge af den aftale, der blev indgået blandt partierne bag klimaafnalen i november 2020 om placeringen af havvindmølleparkerne ved Energiø Bornholm omkring 20 km syd og sydvest for Bornholm, undrer det os, at udkastet til havplan udpeger et kystnært område ud for kysten mellem Rønne og Hasle til udviklingszone til vedvarende energi og energiøer (Ei), idet dette forslag forekommer at være i strid med den politiske aftale.

For liste Øs ændringsforslag til borgmesterens ændringsforslag stemte 8: Liste K, liste O, liste W og liste Ø.

Imod stemte 14: Liste A og liste V

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Liste Øs ændringsforslag er faldet.

Borgmesteren stillede et ændringsforslag til sit ændringsforslag:

"Bornholms Regionskommune har et stærkt ønske om at bidrage til Danmarks ambitiøse klima- og energimålsætninger. I denne sammenhæng vedtog en enig kommunalbestyrelse i januar 2021 en energipolitik og -strategi, der sætter ambitiøse mål for omstillingen af Bornholms energiproduktion og -forbrug til bæredygtig og CO2-neutrale energikilder allerede i 2025. Et centralt led i denne strategi er etableringen af en 100 MW kystnær havvindmøllepark ud for Bornholm. Bornholms Regionskommune ønsker i denne sammenhæng, at der i farvandet tæt på Bornholm er muligt at etablere en kystnær havmøllepark."

Dette ændringsforslag til tilføjelse blev godkendt.

Borgmesterens fremsendte ændringsforslag blev godkendt.

## **Sagsfremstilling**

Forslag til havplan er en udmøntning af lov om maritim fysisk planlægning. Det er første gang, der laves en helhedsorienteret planlægning for det samlede danske havareal. Havplanen er sendt i høring frem til 30. september 2021. Høringsmaterialet kan ses [her](#).

Søfartsstyrelsen under Erhvervsstyrelsen er myndighed og havplanen er udarbejdet i samarbejde med Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Indenrigs- og Boligministeriet, Kulturministeriet, Miljøministeriet og Transportministeriet

Bornholms Regionskommune er ikke myndighed på dette, men har fået høringmaterialet tilsendt og vi kan betragte os som høringspart. Administrationen anbefaler kommunalbestyrelsen, at der indsendes høringssvar for at varetage Bornholms interesser. Forslag til høringssvar fra regionskommunen er vedlagt (bilag 1).

Der påpeges i høringssvaret blandt andet, at det vil være hensigtsmæssigt med yderligere information om bufferzoner til havlitten da udpeget fuglebeskyttelsesområde grænser helt op til de udpegede vindmøllefelter i Energiø Østersøen.

Høringssvaret lægger sig op ad det tidligere indsendt høringssvar til habitatbekendtgørelsen samt til udpeging af beskyttede havstrategiområder, der blev sendt af borgmesteren på vegne af regionskommunen og sendt til orientering til kommunalbestyrelsen efterfølgende på mail (bilag 2). Da den aktuelle høring om Danmarks Havplan vedrører den overordnede plan for det samlede område, og det samtidig er første gang, der laves en helhedsorienteret planlægning for det samlede danske havareal, forelægges forslag til høringssvar her til politisk behandling.

## **Økonomiske konsekvenser**

-

## **Supplerende sagsfremstilling**

-

# **Punkt 21: Ændring af styrelsesvedtægten for Bornholms Regionskommune**

## **Bilag**

Styrelsesvedtægt pr. 20. september 2019 - underskrevet

Styrelsesvedtægt pr. 25. juni 2021 - UDKAST

Åbent punkt

## 21 Ændring af styrelsesvedtægten for Bornholms Regionskommune

00.01.00P24-0021

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Kommunalbestyrelsen	27-05-2021	14	
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	21	

### Politisk sagsgang

Kommunalbestyrelsen beslutter

### Resumé

Vederlagsbekendtgørelsen er ændret, og som følge heraf skal der ske ændring af de bestemmelser i kommunens styrelsesvedtægt, som relaterer sig hertil.

### Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- forslag til ændret styrelsesvedtægt videresendes til andenbehandling

Kommunalbestyrelsen den 27. maj 2021:

Godkendt.

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:

Den ændrede styrelsesvedtægt godkendes.

### Sagsfremstilling

Vederlagsbekendtgørelsens § 30 (i bkg. Nr. 1530 af 9. december 2016), som omhandler ophør af udbetaling af vederlag til kommunalbestyrelsesmedlemmer, er blevet ændret ved bkg. Nr. 1416 af 24. september 2020 med virkning fra 15. oktober 2020.

Regionskommunens styrelsesvedtægt har indsat en bestemmelse om ophør af vederlag, som skal ændres for at være i overensstemmelse med lovgivningen. Derfor foreslås følgende ændring:

Nuværende bestemmelse	Ændret bestemmelse
§ 19, stk. 6: De i stk. 1-5 nævnte vederlag ophører, når formanden har været forhindret i at varetage formandshvervet i en uafbrudt periode på 3 måneder på grund af forfald.	§ 19, stk. 6: De i stk. 1-5 nævnte vederlag ophører med udgangen af den kalendermåned, hvor formanden i en uafbrudt periode på 1 måned har været forhindret i at varetage formandshvervet på grund af forfald.

--	--

Kommunalbestyrelsen beslutter ændring af styrelsesvedtægten ved 2 behandlinger med mindst 6 dage imellem. Det er forudsat, at ændringsforslaget vil blive behandlet på kommunalbestyrelsesmøder den 27. maj og 24. juni 2021.

Gældende styrelsesvedtægt af 20. september 2019 er vedhæftet sammen med udkast til ny styrelsesvedtægt pr. 25. juni 2021.

### **Økonomiske konsekvenser**

Ændringen får alene økonomisk betydning, såfremt formanden bliver forhindret i at varetage formandshvervet i en uafbrudt periode på mere end 1 måned.

### **Supplerende sagsfremstilling til KB 23.9.2021**

Sagen blev ikke 2. behandlet den 24. juni 2021 som forudsat, men det vedhæftede udkast til styrelsesvedtægt vil blive tilrettet efter kommunalbestyrelsens godkendelse, således at datoerne stemmer overens med de faktiske forhold.

## **Punkt 22: Orientering fra formanden**

Åbent møde

## **22 Orientering fra formanden**

00.01.00P35-0098

<b>Behandling</b>	<b>Mødedato</b>	<b>Åbent punkt</b>	<b>Lukket punkt</b>
Kommunalbestyrelsen	23-09-2021	22	

Kommunalbestyrelsen den 23. september 2021:  
Intet.

## **Punkt 101: Lukket**

## **Punkt 102: Lukket**